БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

15 йил чиқиши
№ 174 (3912).
5 СЕНТЯБРЬ
ПАЙШАНБА
1968 ЙИЛ
Баҳоси 2 тийин.

МАТБУОТ — ОММАГА

Матбуотни ҳаёт кўзгуси деб атайдилар. Чиндан ҳам шундай. Бизнинг газета ва журналларимизда коммунистик жамият қураётган совет кишиларининг ёрқин ва жўшқин ҳаёти, қўлга киритаётган улкан зафарлари, Ватанимиз бахт-саодати йўлида амалга ошираётган буюк бунёдкорлик ишлари ўз ифодасини топмоқда. Совет матбуоти дунёда энг демократик, энг оммавий, ҳақиқатгўй сифатида танилиб, меҳнаткаш халқнинг чинакам минбари бўлиб қолди. Миллионларча совет кишилари матбуотда фаол қатнашиб, жуда катта сиёсий, ташкилий, оммавий ҳамда жамоатчилик ишларини амалга оширишда яқиндан ёрдам бермоқдалар.

Совет халқи матбуотни ниҳоятда севади, қадрлайди, уни мунтазам равишда ўқиб туради, ундан бой маънавий озиқ олади. Халқ манфаатларининг чинакам ифодачиси бўлмиш матбуот совет кишилари ҳаётига шу қадар сингиб кетганки, улар ўз турмушларини газета ва журналсиз тасаввур қила олмайдилар.

Мамлакатимизнинг ҳамма шаҳар ва қишлоқларида 1969 йил учун газета ва журналларга обуна бўлиш бошлаб юборилди. Бу муҳим сиёсий кампанияда «Союзпечать»нинг минглаб корхоналари, шунингдек матбуотни тарқатиш ва тарғиб этиш билан шуғулланувчи кўп сонли бошқа ташкилот ҳамда муассасалар фаол иштирок этмоқдалар.

Меҳнаткашлар ўзлари хоҳлаган газета ва журналларга катта қизиқиш билан обуна бўлмоқдалар. Бу қизиқиш ва оммавий обуна бўлиш газета ва журналларимиз тиражининг йил сайин кўпайиб боришига ёрдам беряпти. Айниқса партиявий, сиёсий, иқтисодий, илмий-техника, илмий-оммабоп, адабий-бадиий нашрларга бўлган талаб меҳнаткашлар ўртасида кучайиб боряпти.

Газета ва журналларга бўлган катта қизиқишнинг сабабларидан яна бири шундаки, улар халқ оммасини мамлакатда ва жаҳон миқёсида бўлаётган ҳамма муҳим воқеалардан хабардор қилиб туради, фан ва техника соҳасидаги янгиликлар билан таништиради, мамлакатлар ва одамлар ҳаёти, тақдири ҳақида ҳикоя қилади. Энг муҳими — Совет матбуоти халққа ҳақиқат сўзини, партия сўзини етказади, партия билан халқ ўртасидаги бирликни, жонли алоқани тобора мустаҳкамлаб боради, Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг ички ва ташқи сиёсатини оммага тушунтириб туради. Шунингдек матбуот марксизм-ленинизмнинг ва пролетар интернационализмининг ҳаётбахш ғояларини меҳнаткашлар ўртасида кенг ёйишда, КПСС XXIII съезди чизиб берган улуғвор вазифаларни бажариш учун совет халқини сафарбар этишда ғоят муҳим роль ўйнамоқда.

Совет матбуотининг роли, обрўси ва таъсир кучи тобора ортиб бораётир, унинг халқ оммаси билан алоқалари борган сайин чуқур илдиз отмоқда. Ҳозирги вақтда Ўзбекистон нашриётлари йилига 40 миллион нусха китоб ва брошюра нашр этяпти. Республика аҳолиси обуна йўли билангина 3 миллион 700 мингдан ортиқ газета ва қарийб шунча журнал олади.

Областимиз матбуоти ҳам мамлакатимиздаги коммунистик қурилишда фаол қатнашмоқда, область меҳнаткашларининг кўп қиррали ва жўшқин ҳаётини ҳар томонлама чуқурроқ ёритишга ҳаракат қилмоқда. Областимизда республика ва марказий газеталардан ташқари иккита область газетаси, бешта шаҳар ва 40 га яқин кўптиражли газеталар босилади. Улар кенг активларга таянган ҳолда иш олиб бориб, КПСС XXIII съезди ва партия Марказий Комитетининг кейинги Пленумлари қарорларини изчил равишда тарғиб қилмоқдалар. Шунингдек ишлаб чиқаришни янада юксалтириш, ички резервларни қидириб топиш, илғор тажрибаларни кенг ёйиш, таълим-тарбия ишларини намунали йўлга қўйиш ва бошқа масалаларни ҳал этишда меҳнаткашларга яқиндан кўмаклашмоқдалар, уларни янги меҳнат зафарларига руҳлантирмоқдалар.

Матбуот тарқатиш — умумхалқ ишидир. Бу ишни фақат матбуотга алоқадор бўлган муассасаларнинг ўзига ташлаб қўйиш нотўғри бўлур эди. Матбуот тарқатиш иши билан ҳамма ташкилотлар шуғулланиши лозим. Бу хусусда айниқса партия ва совет ташкилотлари зиммасига катта масъулият юкланади. Партия ташкилотлари совет матбуотининг тобора ўсиб бораётган роли ва оммавийлигини ҳисобга олиб, газета ва журналларга обуна бўлиш кампаниясини ўтказишда актив қатнашишлари зарур. Уларнинг ёрдамида иш шундай уюштирилиши кераккки, меҳнаткашлар ўзлари хоҳлаган нашрларга ўз вақтида обуна бўла олсинлар. Бунда ихтиёрийлик принципига қатъий амал қилиш лозим. Ихтиёрийлик принципини нотўғри тушуниб, бу ишни ўз ҳолига ташлаб қўйишлик ҳоллари бўлмаслиги учун партия, совет, комсомол ва касаба союз ташкилотлари меҳнаткашлар ўртасида кенг тушунтириш ҳамда ташкилотчилик ишларини олиб боришлари керак бўлади.

Тажриба шуни кўрсатмоқдаки, обуна бўлиш кампанияси вақтида матбуотни тарқатиш ва тарғиб этишнинг ҳамма воситаларидан самарали фойдаланиш кўпинча яхши натижа беради. Жойларда газетхонлар конференцияси ўтказиш, газета ва журналлар виставкаси ташкил қилиш, матбуотга бағишланган кечалар, суҳбатлар уюштириш ва бошқа шу хил тадбирларни амалга ошириш мақсадга мувофиқдир.

Газета ва журналларга обуна бўлиш кампаниясини юксак савияда, намунали ўтказиш совет кишиларини ғоявий жиҳатдан тағин ҳам кўп даражада қуроллантириш, коммунистик қурилиш вазифаларини янада муваффақиятли ҳал қилиш имконини беради.

Ҳар бир хонадон газета ва журналларимиздан баҳраманд бўлсин. Ҳар бир совет кишиси учун матбуот кундалик эҳтиёжга айлансин, унга турмушда ҳамроҳ, кўмакдош бўлсин.

ЯНГИЙЎЛ районидаги «Ленинград» колхозида йиғим-теримга тайёргарлик қизғин олиб борилмоқда. Шу билан бирга пахтакорлар ғўза парваришини ҳам давом эттирмоқдалар. Суратларда: 1. Колхознинг илғор сувчиси Сирожиддин Даминов. 2. Илғор механизаторлардан (чапдан ўнгга) Рашид Маматмуродов ва механик Рўзи Ниёзбоевлар.

Н. Тўраев фотолари.

ТЕРИМ ТАРАДДУДИ

Кейинги олти йил ичида Ҳамид Олимжон номли колхозда катта ўзгаришлар юз берди. 9 центнердан ҳосил олиниб келган бу хўжаликда бултур ҳосилдорлик 29 центнерга етди.

Бу йил эса, колхозчиларнинг нияти ҳосилдорликни 30 центнердан оширишдир. Далаларни кезган киши бу мажбуриятнинг сўзсиз бажарилишига тўла ишонч ҳосил қилади. Чунки қозонда бор. Қозонда бўлса, чўмичга чиқаверади.

Пахтачиликда йиғим-терим энг муҳим ва ҳал қилувчи аҳамиятга эга. Айниқса, машина билан пахта териш муҳим роль ўйнайди. Бултур колхозда етиштирилган 3179 тонна пахтанинг 2316 тоннаси ёки 73 проценти машинада терилган эди. Бу йил эса 3300 тонна ҳосилнинг 90 процентини машиналар билан териб олиш тадбирлари кўриляпти. Колхозда 31 та «ХТ—1,2», 5 та «ХВС—1,2» ва 2 та кенг қаторли пайкалларда ишлайдиган пахта териш машинаси бор. Бу машиналарнинг ҳаммаси тўла ремонтдан чиқариб қўйилган.

Бу колхозда пахта териш машиналаридан унумли фойдаланиш учун карталарни йириклаштиришга катта эътибор берилган. Йириклаштирилган 9-та картанинг ҳар бири 60—70 гектар келади.

Маълумки, машина билан пахта териладиган пайкал четларида машина айланиб қайтадиган жой бўлиши керак. Бунинг учун бултур салкам 55 гектар ердаги ғўза ўрилиб, текисланган. Бу 25 центнердан ҳосил берадиган йирик бир звенонинг ерига тенг келади. Бошқача айтганда, 138 тонна пахта деган сўз. Агар ғўзаси бар вақт ўриб олинса, шу пахтанинг ярми нобуд бўлади. Колхоз правлениеси шуни ҳисобга олиб, машина билан пахта териладиган пайкалларда ғўзани ўрмасликка, машина айланадиган ерни уватлар, вақтинча ариқлар, баъзи йўллар ҳисобига тайёрлашга қарор қилган.

Колхоздаги 12 та кўрак терадиган, 50 та пахта ташийдиган прицеп ҳам тайёр. Механик-ҳайдовчилардан 51 киши теримга шай. Саидқул Холбоев, Жусуп Деҳқонбоев, Қудрат Абдуллаев, Эшпўлат Абдураҳмонов, Мурод Омонов, Усмон Юсупов, Маъмурқул Қодиров, Турсунқул Тўлаев, Тошқул Жўраев, Тошпўлат Қосимов сингари механик-ҳайдовчилар мавсумда 90—120 тоннадан пахта териш мажбуриятини олганлар.

— Бу йил колхозимизда йиллик пахта тайёрлаш планни 10 октябргача, мажбуриятни 20 октябргача бажаришни мўлжаллаб турибмиз. Ҳамма тадбирлар шунга қаратилган, — дейди колхоз раиси Ҳ. Эргашев.

Оққўрғон районидаги Ҳамид Олимжон номли колхоз аъзолари Ўзбекистон КП Марказий Комитетини ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг пахта йиғим-теримига тайёргарлик кўриш тўғрисидаги қарорига амал қилиб, терим мавсумига шу ҳилда ҳозирлик кўрмоқдалар. Улар 25 кунда планни бажаришга аҳд қилганлар.

Уюшқоқлик, ишга бўлган катта ҳавас, ташаббускорлик уларнинг ғалаба қозонишларига сира шубҳа қолдирмайди.

Б. ХАЛИЛОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг мухбири.

ЮКСАЛИШ ЙЎЛИ

Корхонамизда меҳнатни илмий ташкил этиш бўлимининг ишлай бошлаганига икки йил бўлди. Қисқа вақт ичида бўлим анчагина ишларни амалга оширди. Бунга аввало ишлаб чиқаришдаги мавжуд резервларни аниқлаш ва ундан фойдаланиш орқали эришяпмиз.

Барча цехлардаги жараёнлар ва меҳнатнинг ташкил этилишини синчиклаб кузатиш натижасида янги имкониятларни ишга соляпмиз. Ишлаб чиқариш технологиясини такомиллаштириш, меҳнат унумдорлигини ошириш борасида эса ўнга яқин комплекс план ишлаб чиқдик.

Бу планлар асосида кўрилаётган тадбирлар маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш билан бирга ярим миллион сўмдан ортиқ иқтисодий фойда олишга имкон беради. Шуниси қувончлики, планда кўзда тутилган бу тадбирларнинг ярмидан кўпи цехларда муваффақиятли амалга оширилди.

Эндиликда ҳар бир цехда ишлаб чиқаришнинг ташкил этилиши, меҳнат тақсимотининг аҳволи иқтисодий жиҳатдан ўрганиб чиқилмоқда. Жумладан, корхона цехларидан бирида шундай резерв борлиги аниқланди. Бизга келаётган маҳсулотлар ҳозир вагонлардан анча ноқулай қурилган омборга туширилади, ишчиларнинг ярим иш куни яшикларни у ёқдан-бу ёққа ташиш билан банд бўлади, чунки омбор бир неча бўлинмалардан иборат.

МЕҲНАТНИ ИЛМИЙ АСОСДА УЮШТИРАЙЛИК

Ана шу бўлинмалар яхлитлаштирилса ва маҳсулотни тушириш конвейер усулида ташкил этилса, сарфланадиган меҳнат 50 процент қисқаради. Бу вақт ичида бемалол 200 та яшикни очиб, маҳсулотни сортларга ажратиш мумкин. Аввал яшикларни ташишга уч-тўрт соат вақт кетса, энди шу вақт ичида 400 та яшикдаги деталларни ажратиш меҳнат унумдорлигини эса икки ҳисса ошириш мумкин бўлади. Шу кунларда бу тадбирни амалга ошириш учун тайёргарлик кўрилмоқда.

Бундан ташқари яна бир муҳим тадбирни белгиладик. авваллари ишлаб чиқариш жараёнида бир суткада 205-резинадан 39 килограммгача чиқитга чиқариб ташланарди. Бир йилда 11 минг 700 килограмм резина ёқиб юборилларди. Унинг ҳар килограмми 2 сўм 50 тийин туради. Бир йилда эса неча минг сўмлаб резина исроф бўлишини кўз олдингизга келтиринг. Агар бу резиналар эски маҳсулот қабул қилувчи ташкилотга топширилса давлатга ҳам, комбинатга ҳам катта фойда келтиради. Бу тадбирни комбинат маъмуриятига ҳавола қилдик.

Бўлимимиз бундан буён ҳам ана шундай изланишлар йўлидан боради в меҳнатни ташкил этишнинг фойдали усулларини қўллайверади.

А. АСИЛОВ,
Чирчиқ электрохимия комбинати меҳнатни илмий ташкил этиш бўлимининг катта инженер-иқтисодчиси.

ИЛҒОРЛАРГА КЎЧМА ҚИЗИЛ БАЙРОҚЛАР

Ўзбекистон КП Тошкент область комитети ва область ижроия комитети каноп ўрим-йиғими ва давлатга луб сотишда энг яхши кўрсаткичларга эришган илғор хўжаликларни рағбатлантириш мақсадида Кўчма қизил байроқ таъсис этдилар. Байроқ ҳар ўн кунда бериб борилади.

* * *

Область партия комитети ва область ижроия комитети каноп ўрим-йиғими ва давлатга луб сотиш юзасидан хўжаликлар ўртасида олиб борилаётган социалистик мусобақанинг 1 сентябргача бўлган якунларини кўриб чиқдилар. Область партия комитети ва область ижроия комитетининг Кўчма қизил байроғи Оққўрғон районидаги **Ленин номли колхозга** (раиси **Ким**, партия ташкилотининг секретари **Когай**, бош агрономи **Ли**, бош инженери **Кан** ўртоқлар) берилди. Бу колхоз луб тайёрлаш планини 39,2 процент бажарган ва давлатга 7243 тонна юқори сифатли каноп пояси сотган.

Каноп ўриш ва давлатга луб сотишда шу райондаги Киров номли колхоз меҳнаткашларининг яхши ишлаётганликлари қайд қилинди.

СУТ ТАЙЁРЛАШ ЙИЛЛИК ПЛАНИ БАЖАРИЛДИ

ҚИЁТ, (телефон орқали олинди). Бекобод районидаги «Победа» колхозининг аъзолари пахтачилик билан бир қаторда чорвачиликни ҳам ривожлантиришга жиддий аҳамият бермоқдалар.

Қисқа вақт ичида хўжалик чорвадорлари ишлаб чиқаришда анчагина ютуқларни қўлга киритдилар. Улар гўшт ва тухум топшириш йиллик планларини муддатидан анча олдин бажариб қўйган эдилар.

Яқинда давлатга сут топшириш йиллик плани ҳам ортиғи билан бажарилди. 140 тонна серқаймоқ сут етказилиб берилди. Сут соғувчилар эришилган ютуқларни мустаҳкамлаб, йил охиригача пландан ташқари яна 50 тонна сут топшириш учун курашмоқдалар.

ПАХТА ПУНКТИДА ҲОЗИРЛИК

Пахтакор деҳқонлар фидокорона меҳнатлари туфайли баракали ҳосил етиштиришга эришмоқдалар. «Оқ олтин»ни қабул қилиб олувчи пункт ходимлари ҳам йиғим-терим мавсумига қизғин тараддуд кўришяпти. Долзарб мавсумда эса кунлик суръатнинг қай даражада жадал бориши кўп жиҳатдан пахта қабул қилиш пункти ходимларининг ишига ҳам боғлиқдир.

Бекобод районидаги Акмал Икромов номли пахта пункти ходимлари ҳам шу кунларда мавсумга тайёргарлик ишларини авж олдириб юборишди.

— Бизнинг пунктимиз ҳали янги, ўтган йили барпо этилган, — дейди пункт мудири ўртоқ В. Тўқмирзаев, — бултурги мавсумда бирмунча камчиликлар мавжудлигини сездик. Йиғим-терим авж олган кезларда анча қийинчиликларга дуч келдик, баъзи кунлари шошиб ҳам қолдик. Бу йил ана шуларнинг олдини олиш учун ҳозирданоқ зарур тадбирларни кўраяпмиз.

Дарҳақиқат, пунктда мавсум тараддуди зўр. Янги бунт майдонлари ҳозирланди. 19 та транспортёр пухта созлаб қўйилди. Тарозилар ремонтдан чиққан. Ёнғиннинг олдини олиш чоралари кўрилди. 2—2,5 минг тонна пахта сақланадиган омборлар қурилиши ҳам тугалланай деб қолди.

Т. МАДМУСАЕВ.

Л. И. БРЕЖНЕВ Ю. ЦЕДЕНБАЛ БИЛАН УЧРАШДИ

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев Москвада меҳмон бўлиб турган Монголия Халқ Революцион партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари, Монголия Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси ўртоқ Ю. Цеденбални 3 сентябрда қабул қилди.

Ўртоқ Л. И. Брежнев билан ўртоқ Ю. Цеденбал ўртасида суҳбат бўлди. Бу суҳбат вақтида КПСС билан Монголия Халқ Революцион партияси, Совет Иттифоқи билан Монголия Халқ Республикаси ўртасидаги дўстлик ва ҳамкорликни янада ривожлантириш ва мустаҳкамлаш масалалари, шунингдек халқаро сиёсат ва халқаро коммунистик ҳаракатнинг баъзи проблемалари юзасидан фикр алмашилди. Муҳокама қилинган барча масалалар юзасидан қарашларнинг тўла бир хил эканлиги тасдиқланди.

Суҳбат қардошлик, самимий вазиятда ўтди.

Сабзавотчилик-полизчилик экинлари ва картошкачилик илмий-текшириш институтида уруғлик пиёзни янчишга киришилди. Суратда: уруғлик пиёз янчилмоқда.

Ҳ. Ҳайитмуҳамедов фотоси (ЎзТАГ).

ТАЖРИБА ЎРГАНИШ УЧУН

Суғориладиган деҳқончилик гидрогеологик тадқиқотларига бағишланган халқаро семинар Тошкентда ўз ишини бошлади. Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг озиқ-овқат ва қишлоқ хўжалиги масалалари билан шуғулланувчи ташкилоти томонидан уюштирилган бу семинар ишида Жазоир, Венгрия, Греция, Конго (Браззавиль), Нигер, Руминия, Того, Тунис, Сенегал вакиллари иштирок этмоқда.

Меҳмонларни республика мелиорация ва сув хўжалиги министри С. Мамарасулов қабул қилди.

Семинар қатнашчилари Ўзбекистонда 30 кун бўладилар. Улар Москва ва Тошкент олимларининг лекцияларини тинглайдилар, илмий-тадқиқот ва лойиҳалаш институтларида бўладилар, катта ирригация иншоотлари билан танишадилар.

(ЎзТАГ).

РАИСНИНГ ИШ КУНИ

Колхоз раисининг иш куни қандай бўлади? Одатланиб қолинган тасаввурга кўра, кишининг кўз ўнгида шундай манзара намоён бўлади: у тонг-саҳарлаб далага чиқиб кетади, кун бўйи сон-саноқсиз хўжалик ишларини ҳал қилиш мақсадида кишилар орасида бўлади, кейин ярим кечагача правленнеда йиғилиш ўтказади. Бу тасаввур афсуски, ҳозирча ҳақиқатга яқиндир. Кўпинча шундай хаёлга борасан киши: бундай «тартиб» ҳозир ўзини оқлаяптими? Қишлоқда меҳнатни илмий асосда ташкил этишни жорий қила туриб, бошқариш технологиясининг ўзини ҳам яхшилаш, хўжалик раҳбарларининг иш кунини тартибга солиш тўғрисида қайғуришнинг вақти келмадимикин? Бу масалалар узок йиллардан буён колхозга раислик қилиб келаётган мазкур мақола муаллифини ҳаяжонга солмоқда.

Ўзимнинг кўп йиллик тажрибамга, ҳамкасабаларим бўлмиш колхоз раҳбарларининг кундалик ишларини кузатишимга асосланиб шундай хулосага келдимки, раис ўз иш кунини қандай тўғри келса шундай ўтказиши, кундалик сон-саноқсиз ишлар, майда-чуйда ташвишлар дарёсига ғарқ бўлиб кетиши керак эмас, бундай қилишга ҳаққи ҳам йўқ. Ҳаёт ундан шуни тобора қатъийроқ талаб қилаяптики, у ўзининг асосий диққат-эътиборини хўжаликнинг перспектив ривожланишига, иқтисодий анализга, кадрлар танлаш ва тарбиялашга қаратсин, агар шундай ифодалаш жоиз бўлса, хўжаликнинг бош конструктори бўлсин. Сиёсий ва профессионал ўқув учун унга бўш вақт жуда ҳам зарур. Негаки, ўз билимларини мунтазам янгилаб турмайдиган, фаннинг энг сўнгги ютуқлари ва илғор тажрибани ниҳоятда синчковлик билан кузатиб бормайдиган раҳбарга юқори баҳо бериб бўлмайди. У ҳамавақт бандлигини баҳона қилиб, маданиятдан орқада қолса, ўз оиласига кам вақт ажратса, бу ҳам ёмон нарса. Раис ҳамма нарсада ўрнак кўрсатиши, турли хил масалаларни ҳал қила олиши, улар хусусида ўзининг обрўли бир фикрини айта билиши лозим.

Мен шундай бир муҳим ҳолни алоҳида таъкидлаб ўтмоқчиман. Ҳозирги кохозлар бундан 15—20 йил илгариги колхозларга сира ўхшамайди. Масалан, бизнинг артелимизга бирин-кетин саккизта хўжалик бирлаштирилди. Ҳозир қарийб беш минг гектар ерга, шу жумладан 3205 гектар суғориладиган ерга эгамиз. Бригадалар, фермалар ва ёрдамчи корхоналарда замонавий техника билан қуролланган мингдан ортиқ киши ишлаб турибди. Раҳбар ҳар бир майда-чуйда ишга аралашавериладиган эскича усуллар билан бундай катта ишни бошқара олмайди, албатта.

Бир вақтлар колхозлар кадрларга жуда камбағал эди. Мен 23 йилдан буён колхозга раислик қилиб келаяпман. Раис бўлган дастлабки кезларим ҳамон ёдимда. Ўшанда Карл Маркс номли бизнинг колхозимизда биргина мен тўлиқсиз ўрта маълумотли киши эдим. Кўпчилик ҳамқишлоқларимиз ҳатто имзо чекишни ҳам билишмасди, қўл қўйиш ўрнига бирон-бир белги қўйиб қўйишарди. Эндиликда эса артелимизда 35 киши олий, тўлиқсиз олий ва ўрта махсус маълумотга эга. Ҳаммадан ҳам муҳими шундаки, кишиларнинг психологияси, уларнинг меҳнатга бўлган муносабати таққослаб бўлмайдиган даражада ўзгариб кетди. Бугунги кунда уларга илгаригидек раҳбарлик қилиш мақсадга мувофиқ бўлмай қолди. Уларга шунчаки ғамхўрлик керак эмас, балки аниқ келишилган, чуқур ўйланилган ҳолда уларнинг ҳаракатини бошқариш лозим.

Хуллас, қайси томонни олиб қараманг, раҳбарликнинг характерини, шунингдек раҳбарлик қилаётган кишилар меҳнатини ташкил этишни ўзгартириш талаб қилинаяпти. Лекин, шундай дейишлари ҳам мумкин: бу нарса раҳбарларнинг ўзига боғлиқ эмасми? Ахир, бугунги кун талабларини ҳисобга олган ҳолда барча колхозчиларнинг, шу жумладан раиснинг ҳам меҳнатини онгли равишда ташкил этиш артелнинг иши эмасми?

Ҳақиқатан ҳам бу борада биринчи ва ҳал қилувчи сўз артелга, унинг ташаббусига боғлиқдир. Масалан, бизнинг колхозимизда 1956 йилдан бошлаб бригадаларда хўжалик ҳисоби жорий этилди, 1959 йилдан бошлаб эса, мамлакатда биринчилар қаторида кишилар меҳнатига шундай тартибда ҳақ тўлана бошландики, улар қиладиган даромад, етиштирадиган маҳсулотларининг миқдори ва сифатига бевосита боғлиқ бўлиб қолди. Нарядсиз ишлаш имконияти туғилди. Биргина шунинг эвазига раиснинг, бригадирларнинг, мутахассисларнинг кўпгина иш вақти тежаб қолинадиган бўлди. Хўжалик ҳисоби, колхозчиларнинг меҳнат натижаларидан моддий манфаатдорликларини ошириш кундалик маъмурий текширувни сезиларли даражада ўз-ўзини назорат қилиб туриш билан алмаштириш имкониятини туғдирди.

1956 йилдан бери бизда бригада советлари ишлаб турибди. Бу советлар хўжалик ҳисобини жорий этиш, бригадаларга хўжаликни юритиш борасида кенг мустақиллик бериш билан бир вақтда тузилгани бежиз эмас, албатта. Ахир активларнинг кўмагисиз, колхозчиларнинг ишга аралашувисиз, бригадирнинг бир ўзи ишлаб чиқаришга раҳбарлик қилишга қийналиб қоларди-да. Бригада советлари фақат ишлаб чиқариш масалалари билангина эмас, балки маданият ва турмуш масалалари билан ҳам, артель аъзоларига моддий ёрдам кўрсатиш билан ҳам шуғулланмоқда. Колхозчининг ҳар қандай аризаси, белгиланган тартибга кура, олдин совет йиғилишида кўриб чиқилади. Шундан кейингина, агар зарурат туғилса, правление қарор қабул қилади. Янги ваколатли органларнинг фаолияти правлениенинг вазифаларини анча енгиллаштирди, унга асосий эътиборни хўжаликни ривожлантиришнинг муҳим проблемаларига қаратиш имкониятини туғдирди. Илгари одамлар раисга ва бошқа раҳбарларга мурожаат қилиб келадиган юзлаб масалалар эндиликда жойларнинг ўзида — бригадаларда омилкорлик билан муваффақиятли равишда ҳал этилмоқда.

Масалан, И. Т. Гнатишин раҳбарлик қилаётган комплекс бригададаги совет жуда яхши ишламоқда. Бу ерда қаттиқ меҳнат интизоми ўрнатилган, ҳамма ишлар ўз вақтида сифатли қилиб бажарилаяпти. Мен шунга аминманки, агар раис сифатида бу бригадага бир йил давомида бормасам ҳам, у ердаги аҳвол ёмонлашмайди. Кишиларга ана шундай ишонч билан қаралмаса, ҳозирги замоннинг хўжалигига раҳбарлик қилиб бўлмайди.

Бригадир Гнатишин — ишбилармон ташкилотчи. У фақат ўзининг шахсий хусусиятлари билангина қудратли эмас. Унинг кучи — бригада советига, бошланғич партия ташкилотига ва қишлоқнинг бутун жамоатчилигига кўмаклашиш ҳамда уларни қўллаб-қувватлашдадир. Унинг таянчлари етарли. Унинг сиртдан ўқишга вақт топа олишига балки шу нарса ёрдан бергандир? Кези келганда шуни айтиш керакки, ҳозир колхозчиларимиздан 30 га яқин киши, шу жумладан кўпгина ишлаб чиқариш командирлари олий ўқув юртлари ҳамда техникумларда сиртдан таълим олмоқдалар.

Бугунги кунда қишлоғимизда меҳнат тақсимотининг қизғин жараёни ҳукм сурмоқда. Қишлоқ хўжалигидаги ишларнинг бутун циклини бир ўзи бажарадиган кенг ихтисосли деҳқоннинг ўрнини торроқ мутахассисликка эга бўлган кишилар эгаллашмоқда. Деҳқончиликдаги «ҳамма ҳамма нарса билан шуғулланади» деган илгариги принципни ҳаёт янгилаяпти: ўз мутахассислигингни чуқурроқ эгалла, ўз тармоғингдаги вазифаларни уддабуронлик билан бажар, демоқда. Бу энг муҳим ҳолат бошқариш характерини ўзгартиришни, мутахассислар, ишлаб чиқариш бўлинмаларининг бошлиқларига кўпроқ мустақиллик беришни, уларни бўлар-бўлмасга ўзгартиравермасликни, такрорий ишларга йўл қўймасликни талаб қилмоқда.

Колхозимизнинг бош агрономи В. К. Гнатив, бош зоотехниги Р. И. Салик, бош инженери П. А. Вассерман, қурилиш бўйича инженери Н. Е. Беляков, ёрдамчи корхоналар ва тармоқлар мудири Е. А. Процик ва бошқа мутахассислар олий ёки тўлиқсиз олий маълумотга эга бўлган, катта тажриба орттирган кишилардир. Уларнинг вазифаси аниқ қилиб белгилаб берилган. Ҳамма ишда уларга бемалол таянаверилса бўлади. Агар шундай бўлмаганида эди, мен хўжаликнинг барча ишларини, бунинг устига илмий ва пропагандистик ишларни мутлақо уддалай олмасдим.

Ўзингнинг ҳам, ўзгаларнинг ҳам вақтини тежа. Бу қоиданинг қанчалик муҳим эканлигини гапириб ўтирмасам ҳам бўлади. Масалан, биз мажлисларни, правление йиғилишларини айтилган вақтнинг худди ўзида бошлаймиз ва уларни иложи борича қисқароқ ҳамда ишчанлик билан ўтказишга ҳаракат қиламиз. Кишилар билан суҳбатлашишнинг қиммати суҳбатнинг чўзилиши билан ўлчанмайдику, ахир. Муҳими шундаки, мажлисга келган киши мамнун бўлиб қайтсин, ўз таклифи ёки илтимосига аниқ ҳамда асосли жавоб оладиган бўлсин. Гарчи мунозарали масала бўлса ҳам, мен колхозда қабул кунларини белгилаб қўйишни жуда ҳам тўғри нарса деб ҳисобламайман. Агар колхозчи бригададан иш билан правлениега келган экан, нега энди бирятўла раиснинг олдига кириб кетиши мумкин эмас? Ахир бунинг учун бошқа куни атайлаб келиши шартми? Бизда колхоз правлениеси ва партия комитетининг сайёр йиғилишлари тез-тез ўтказиб турилади. Бу муайян жойдаги шарт-шароитни тезроқ англаб, асосли бир тадбир кўриш имкониятини бераяпти. Бундан ташқари кишиларни ишдан қолдириб ҳам ўтирилмайди.

Шунга қарамасдан, бошқаришни ташкил этишдаги ҳамма нарса ҳам артелнинг ўзига ва унинг раҳбарларига боғлиқ эмас. Масалан, бугунги кунда биз учун диспетчерлик хизмати, оператив бошқаришни механизациялаш жуда ҳам зарур. Лекин, буниң учун керакли бўлган техникавий маблағлар ҳозирча етишмаяпти. Уларни кўплаб ишлаб чиқаришнинг вақти келди. Колхозлардаги замонавий алоқа хизматининг асбоб-ускуналарини ишлаб чиқариш билан Алоқа министрлигининг корхоналари шуғуллансалар, шартномалар бўйича қишлоқ хўжалиги артелларининг ҳисобига уларни ўрнатиб берсалар, бизнингча, мақсадга мувофиқ бўлар эди.

Бошқаришни ва ўз меҳнатингни қандай қилиб яхши ташкил этиш мумкин? Хўжаликларнинг раҳбарлари бундай саволларга махсус адабиётлардан қониқарли жавоб топа олишга қийналадилар. Кўп ишларда улар ўз фаҳм-фаросатлари билан таваккалига иш кўришга мажбур бўладилар. Ваҳоланки, бошқариш илмини эгаллаш жуда ҳам зарур. Бу эса осон иш эмас. Ёш мутахассисларга студентлик davrидаёқ бошқариш илмининг асослари таништирилса яхши бўларди.

Ҳар хил кенгашлар, мажлислар, учрашувлар ҳам кишининг кўп вақтини олади. Масалан, мен шу йилнинг август ойида тутган кундаликларимни варақлаб чиқсам, қишлоқ хўжалиги ишларининг энг долзарб ойида 34 та шундай тадбир ўтказилибди-ю, уларга мен ҳам иштирок этибман. Бу тадбирларнинг кўпчилиги ҳақиқатан ҳам фойдали ва зарурдир. Лекин ҳаммасини ҳам шундай деб бўлмайди. Хўжалик раҳбарларига ҳамма нарсани ўргатавериш анъанаси сира йўқолмаяпти. Масалан, сеялкалар ремонт қилиб бўлинмаган бўлса, хўжалик раҳбарларига «нима билан экасиз» дейишади, ўғит солинмаган бўлса, «паст ҳосил оласиз-ку» дейишади, ўз вақтида йиғиштириб ололмасангиз, «ҳосил нобуд бўлади-ку» дейишади. Менимча, мажлислар сонини анча қисқартириш мумкин (шундай қилиш керак ҳам!)

Бизнинг назаримизда, ишлар ҳақидаги кундалик маълумотларнинг ҳам кераги йўқ. Район қишлоқ хўжалиги бошқармаси нима учундир Марказий статистика бошқармаси берадиган маълумотлар билан қаноатланмайди-да, қўшимча маълумотлар талаб қилади. Нега шундай қилишига тушунолмаймиз. Ахир маълумот тайёрлаш учун озмунча вақт керакми?

Ниҳоят, колхоз раисига қишлоқ ҳаётининг ҳамма масалаларини ҳал этиш ҳуқуқига эга бўлган ягона шахс сифатида қараладиган эскича қараш тўғрисида икки оғиз гапирмоқчиман. Колхозимизга ҳар куни кўплаб вакиллар келиб туришади. Уларнинг ҳаммаси ўз ишини раис билан битиришга ҳаракат қилади. Шунингдек, раиснинг номига район ва область ташкилотларидан кўплаб қоғозлар юборилади.

Кўриниб турибдики, хўжалик раҳбарининг иш кунини ташкил этиш унчалик осон иш эмас. Ҳозирги пайтда қишлоқ ҳаётининг кўп қиррали проблемаларини раиснинг бир ўзи ҳал қилишга қодир эмас.

Б. БАРАНОВ,
К. Маркс номли колхоз раиси, иқтисод фанлари кандидати. Львов области.

(«ПРАВДА» газетасидан).

Тошкент кўн-галантерея фабрикаси коллективи В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб кутиб олиш учун курашаётир. Суратда: қўлқоп цехининг технологи Зоя Пак, контролёр Нафиса Шамсиева ва фабрика ишчилар комитетининг аъзоси Нонла Зияддинова ўртоқлар қўлқопларнинг сифатини текширишмоқда.

Н. Тўраев фотоси.

МАДАНИЯТ ҲРОНИКАСИ

Ўзбекистон ССР Социал-таъминот министрлигининг Тошкентдаги билим юртида турли хил касблар ўрганилади. Инвалидлар учун ҳам алоҳида ҳунар ўрганиш тўгараклари ташкил этилган. Бу ерда холодильниклар, радиоприёмниклар ва телевизорларни тузатишни ўрганиш бўйича ҳам машғулотлар олиб бориладиган бўлди.

Тажрибали ўқитувчи ва усталардан А. Саранцева, Н. Пўлатова, Р. Абдулин ва бошқалар ўз машғулотларини қизиқарли ва мазмунли олиб боришяпти.

Т. НАЖМИЙ.

✦ ✦ ✦

«Ўзбекистон» нашриёти бир неча китобларни босиб чиқарди.

Техника фанлари доктори Ғ. Раҳимовнинг «Электроника» номли китоби ҳам шулар жумласидандир. Китобда электронлар ва ионлар — моддаларнинг майда бўлакчаларини бошқаришда радио, кино, телевидение, автоматика ва бошқа ҳозирги замон техникасидан фойдаланаётганлиги ҳақида ҳикоя қилган.

Шунингдек, нашриёт «Совет кишисининг тақдири», «Моддий манфаатдорлик», «Пахтачиликда техника тараққиёти» деган оммабоп китобларни ҳам ўқувчиларга тақдим этди.

М. НОРМУҲАМЕДОВА,
Д. УМАРОВА,
Н. АҲРОРОВА,
М. МАЖИДХЎЖАЕВА.

✦ ✦ ✦

Ўрта Чирчиқ районидаги «Ленин йўли» колхози кутубхонаси кечқурунлари китобхонлар билан гавжум бўлади. Кейинги уч-тўрт йил ичида китоб фонди анча ортди. Ҳозир бу ерда беш мингдан ортиқ турли адабиётлар бор. Шу йилнинг ўзида колхоз правлениеси янги китоблар сотиб олиш учун 700 сўм пул ажратди.

Т. ХУШНАЗАРОВ.

БИЗНИНГ КАЛЕНДАРЬ

УЛУҒ МУТАФАККИР

Томмазо Кампанелла буюк итальян мутафаккири, хаёлий коммунизмнинг асосчиларидан бири сифатида тарих саҳифасидан ўрин олди.

Т. Кампанелла бундан 400 йил илгари дунёга келди. У монастрда ўқиб юрган чоғиданоқ фалсафага қизиқди. 23 ёшида ўрта аср фалсафасини чуқур ўрганиб, унга қарши ўзининг «Ҳис-туйғулар билан исботланган фалсафа» асарини ёзди.

Асар Неаполда босилиб чиқди. Т. Кампанелла бу китобда схоластик тафаккурга қарши фикрларини илгари сурди. Схоластик тафаккурнинг тажрибага суянмаслигини танқид қилди. Т. Кампанелланинг қарашлари схоластик тафаккурдан бутунлай холи эди деб бўлмайди. Шунга қарамай, унинг баъзи фикрлари зимистон тунда чақмоқ чаққандай бўлди.

Буюк ақл эгасининг ўзи яшаб турган мавжуд тузумнинг социал адолатсизлигини қаттиқ қоралаши, кишилар ҳар жиҳатдан, яъни сиёсий ҳамда иқтисодий жиҳатдан ҳам тенг бўлишлари керак, деган ғояни илгари суриши ҳукмрон синфга, эксплуататорларга ёқмади ва у таъқиб остига олинди. Бундай таъқиблар Кампанеллани мақсад йўлидан қайтара олмади.

Т. Кампанелла испан ҳукмронларига қарши озодлик курашини бошлаган халқ ҳаракатига раҳбарлик қилди. Кенг меҳнаткаш оммани адолатли курашга чақирди, аммо у бошлиқ махфий ташкилотнинг ҳаракати сотқинлик туфайли мағлубиятга учради. Қўзғолон қатнашчилари, жумладан Т. Кампанелла ҳам қамоққа олинди.

Ҳукмронларнинг таъқиби, зулми бу матонатли инсонни ўз орзуси, мақсади, йўлидан қайтара олмади. 27-йил (1599 йилдан то 1626 йилга қадар) қамоқда жабр-зулм чекканига қарамай у халқ озодлиги учун курашди. У қамоқда ётган вақтида меҳнаткаш оммани жабр-зулмдан, азоб-уқубат ва ҳақ сизликдан, эксплуатациядан озод қилиш тўғрисидаги ўз орзу-умид ва интилишларини ифодалаб, «Қуёш шаҳри» асарини яратди. Асар 1602 йилда ёзилганига қарамай фақат 1623 йилда, яъни 21 йил ўтгач, Франкфуртда нашр этилди.

Китобда тасвирланган афсонавий давлат — Қуёш шаҳрида хусусий мулкчиликдан, эксплуатациядан озод кишилар яшайди. Бу шаҳарда ҳамма меҳнат қилади, ҳар ким эҳтиёжига яраша ҳақ олади. Текинхўрлар, ишёқмас, дангасалар бўлмайди. Шуниси характерлики Т. Кампанелла техника тараққиётини, унинг келажагини кўра билди, шунинг учун ҳам у яратган афсонавий ҳур мамлакатда кишилар атиги 4 соат меҳнат қилишади, қолган бўш вақтларини эса маданий ва маънавий савияларини ўстириш учун сарфлайдилар.

Буюк мутафаккир фан тараққиёти жамиятни илмий бошқаришнинг муҳим калити деб билди. Қуёш шаҳрини бошлиқ ва унинг ўринбосарларидан иборат олимлар группаси бошқаради. Бошлиқ ўринбосарларига Қудрат, Донишмандлик, Севги деган номлар қўйилиши бежиз эмас. Масалан, Қудрат, асосан уруш ва тинчлик масалалари, Донишмандлик фан ва санъат, Севги эса бола тарбияси масалалари билан шуғулланади.

Аммо, Т. Кампанелла кўп ажойиб фикрлар билан бир қаторда коммунистик жамиятда руҳонийлар ҳукмронлиги сақланади, деган нотўғри фикрни ҳам айтган эди. У шахсий оилада мулк тўпланиб қолиши мумкин, шунинг учун коммунизмда оила бўлмаслиги маъқул, деган ўта салбий фикрни ҳам айтган эди.

Кампанелла жамият тараққиёти қонунларини билмаслигидан бундай нотўғри фикрлар келиб чиққан эди. Унинг фикрлари, унинг хаёлий коммунизми жамият тараққиётининг маҳсули эди.

XVI—XVII асрларда бир қанча мамлакатларда йирик-йирик фабрикалар вужудга келаётган, жумладан, мутафаккирнинг Ватани Италияда тўқимачилик саноати тез ривожланмоқда эди. Демак, ишчилар синфининг стихияли, мақсадсиз бўлса ҳамки бирлашиб курашмоклари учун имконият вужудга келаётганди. Жамият тараққиёти эса ана шу курашлар учун назариялар яратилишини тақозо қиларди. Натижада бу синфий курашларга «...мувофиқ ва муносиб назариялар ҳам...» яратилди. Бу назариялар Т. Кампанелла номи билан ҳам боғлиқ эди.

Т. Кампанелла капиталистик тузумнинг, эксплуатацияга асосланган жамиятнинг ҳаққоний башарасини очиб: «Ўтакетган қашшоқлик кишиларни разиллаштиради, муғомбир, айёр, ўғри, маккор, бадбахт, риёкор, сохтагўй ва ҳоказо қилиб қўяди. Давлатмандлик эса такаббурликка, мағрурлик, жоҳилликка, сотқинликка, ўзи билмайдиган нарсалар тўғрисида фикр юритишга, ёлғончиликка, мақтанчоқликка, қўрсликка, дилозорликка ва ҳоказоларга олиб келади», — деб ёзган эди.

Буюк мутафаккирнинг ғоялари тарихан чекланган эди. Шунинг учун ҳам унинг назарияси социал ўзгаришларни амалга оширишга ҳали қодир бўлмаган халқ оммасининг орзу-истаклари бўлиб қолди. Бу ғоялар хаёлий коммунизмга пойдевор қурди, мавжуд тузумнинг реакцион моҳиятини очиб берадиган социал илмий назариялар яратилишини тезлатишга замин тайёрлади.

Улуғ мутафаккир Т. Кампанелла орзу қилган, эксплуатация ва хусусий мулкчиликдан озод янги жамият фақатгина унинг ўлимидан 278 йил ўтгандан сўнг — 1917 йилда Россияда вужудга келди.

Бугун барча прогрессив инсоният социалистик жамиятни орзу қилган буюк донишманд, хаёлий коммунизм асосчиларидан бири Томмазо Кампанелла туғилган куннинг 400 йиллигини нишонламоқда, унинг номини зўр ҳурмат билан тилга олмоқда.

Т. ҚОЗОҚБОЕВ,
Тошкент Қишлоқ хўжалик институти илмий коммунизм кафедрасининг ўқитувчиси.

НУР БУЛОҒИ

ГРЭСнинг кўкўпар трубалари савлат тўкиб турибди. Етти азамат блокнинг юраги бир меёрда депсинади.

Кенжатой 8-блок ҳам ишга тушиш олдида. Бу ерда иш қизғин. Монтажчилар охирги ишларни бажаришяпти.

8-блок қурилиш-монтаж майдонининг бош инженери Е. Самодуров бу ҳақда ғурурланиб гапирди:

— Ҳамма асосий ишларни деярлик бажариб бўлдик. Буғ қозони ва трубаларни химиявий ювиш тамом бўлди. Улар дастлабки синовдан ўтказилди.

Блокни кўздан кечирдик. Ички трубалар билан қопланган қозон, улкан генератор, турбина ўрнатилиб асосий синовга тайёр қилиб қўйилган. Фақатгина пульт бошқармасидаги кнопкаларни босишгина қолди.

Бу блок план бўйича сентябрь ойининг охирида фойдаланишга топширилиши керак эди. Етти блокни муддатидан олдин қуришга мушарраф бўлган бунёдкорлар уни муддатидан илгари, сентябрнинг биринчи ўн кунлигида фойдаланишга топшириш ниятида меҳнат қилмоқдалар.

Шу билан нурхонанинг қуввати яна 160 минг киловатт-соатга ошади. ГРЭСнинг қуввати 1 миллион 280 минг киловатт-соатга етади, яъни биринчи навбат қурилиши якунланади.

Янги қувватни фойдаланишга топшириш улкан нурхона яратаётган қурувчи-монтажчиларнинг яна бир катта ғалабаси бўлади. Бундай ютуқни қўлга киритишга З. Бадриддинов, Н. Аблаев, И. Горманн, Н. Киселёв каби монтажчилар ниҳоятда катта ҳисса қўшмоқдалар.

Б. ПЎЛАТОВ.

МАҲАЛЛИЙ СОВЕТЛАРДА

НАКАЗЛАР АМАЛГА ОШДИ

2-«Далварзин» қишлоқ Советининг депутатлари совхоз территориясини янада кўркам ва обод қилиш, ишчиларга маданий-маиший хизмат кўрсатиш тармоқлари ишини янада яхшилаш йўлида хормай-толмай меҳнат қилиб келишмоқда.

Улар қишлоқни ободонлаштириш, кўчаларни қайта ремонт қилиш, кўприкларни тузатиш ва янги маиший объектлар қуриш юзасидан берилган қатор наказларни ўз вақтида кўнгилдагидек адо этмоқдалар. Бу билан сайловчилар ишончини оқлаш учун ҳаракат қилмоқдалар.

Депутат А. Тошматов бошлиқ группага совхознинг Чўнтак поселкасини электр энергия билан ёритиш наказы топширилган эди. Группа бу наказни кечиктирмади, поселкани электр билан ёритиш учун зарур тадбирларни кўришди. Ҳозир поселка кўчалари, хиёбонлари электр нури билан чароғон қилиб қўйилган.

Совхознинг 4 ва 5-бўлимлари оралиғидаги канал кўприги ёмон бўлганлиги учун йиғим-терим мавсуми даврида анча қийинчиликлар туғилар эди. Ана шу кўприкни ремонт қилиш депутат Ғафур Маҳмудовга топширилди. Ўртоқ Маҳмудов бу наказни муваффақиятли бажариб, кўпчилик олдида ишончни оқлади.

Шунингдек қишлоқ Советининг депутатлари С. Раҳмонов Э. Нурматов, С. Йўлдошева ўртоқларнинг ҳиммати ва ташаббуси билан бўлимдаги Ломоносов номли саккиз йиллик мактаб ҳовлисига ҳамда 5-бўлим марказидан Баландкўрғон поселкасигача бўлган йўлга шағал ётқизиш, текислаш ишлари бажарилди. Совхознинг 5-бўлимида катта нонвойхона биноси қуриб ишга туширилди.

Қишлоқ Совети ва унинг жонкуяр депутатлари совхоз ишчилари маданий турмуш шароитини яхшилаш, совхоз территориясини ободонлаштириш ташаббускорлари бўлибгина қолмай, хўжаликнинг ҳамма тармоқларини юксалтиришда ҳам бош-қош бўлишмоқда.

Ш. АБРОРОВ.
Бекобод.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг электроника институтидаги юқори ҳароратли илмий-текшириш лабораториясида иккита қуёш печи қурилди. Бу печларда тажрибалар ўтказилмоқда. Суратда: қуёш печлари механиги В. Фирсов иш устида.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотоси.

САЛОМАТЛИК—ТУМАН БОЙЛИК

(МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ СЕССИЯСИДАН)

Партия ва ҳукуматимиз совет кишиларининг саломатлиги йўлида тинмай ғамхўрлик қилиб келмоқда. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «Совет халқининг соғлиғини сақлаш ва аҳолига медицина хизмати кўрсатишни яхшилаш тадбирлари тўғрисида» чиқарган қарори фикримизнинг ёрқин далилидир.

Республикамизда партия ва ҳукуматимизнинг ана шу қарорлари асосида меҳнаткашларга кўрсатилаётган медицина хизматини янада яхшилаш, медицина муассасаларининг моддий базасини замонавий янги ускуна ва аппаратлар билан мустаҳкамлаш йўлида қатор тадбирлар амалга оширилди.

Айниқса кейинги вақтда пойтахт шаҳримизда бир қатор янги соғлиқни сақлаш муассасалари қад кўтарди. Мавжуд касалхоналар, туғруқхоналар иши фан ва техниканинг янги ютуқлари билан бойитилди. «Тез ёрдам» медицина хизмати ҳузурида махсус бригадалар ташкил этилди.

Ҳозирги кунда пойтахт шаҳримизнинг даволаш профилактика муассасаларида 8 мингдан ортиқ врач ва 14,5 минг ўрта медицина маълумотига эга бўлган кадрлар халқимиз саломатлигига посбонлик қилишмоқда.

Лекин шаҳар аҳолисига медицина хизмати кўрсатишда қатор камчиликларга йўл қўйилмоқда. Шаҳардаги бир қатор поликлиника ва даволаш муассасаларида хизмат кўрсатиш маданияти кишилар талаблари даражасида ташкил этилмаган. Беморларни даволаш ишларини сабабсиз кечиктириб юбориш, уларга нисбатан эътиборсизлик, бепарволик билан қараш ҳоллари ҳам учрайди. Айниқ, «Тез ёрдам» станциясининг иши аҳолининг ҳақли эътирозларига олиб келмоқда.

Шаҳарда янги медицина объектлари қурилиши ҳам кўнгилдагидек олиб борилмоқда, деб бўлмайди. Баъзи медицина объектлари қурилиши икки-уч йиллаб чўзилиб кетмоқда. Медицина муассасаларини янги мева-сабзавот маҳсулотлари билан таъминлаш ҳам қониқарсиз аҳволда.

Тошкент шаҳар Советининг куни кеча бўлиб ўтган XI чақириқ VII сессиясида ана шу масала кенг муҳокама қилинди. Шаҳар аҳолисига медицина хизмати кўрсатишнинг аҳволи ва уни яхшилаш тадбирлари тўғрисида Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети раисининг ўринбосари ўртоқ **Х. Ёқубжонова** доклад қилди. Шаҳар Совети соғлиқни сақлаш бўйича доимий комиссия раиси ўртоқ **С. Маъсумов** ана шу масала юзасидан қўшимча доклад қилди.

Сессия пойтахт шаҳар аҳолисига медицина хизмати кўрсатиш ишини янада ривожлантириш ҳамда шаҳар санитария ҳолатини яхшилашга қаратилган қарор қабул қилди.

Сессия қатнашчилари Тошкент шаҳар Совети XI чақириқ VI сессиясининг «Беш кунлик иш ҳафтасига ўтиш муносабати билан маиший хизмат кўрсатиш, савдо ва умумий овқатланиш корхоналар ишларининг аҳволи ва уларни яхшилаш тадбирлари ҳақида»ги қарорининг бажарилиши тўғрисида Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети раисининг ўринбосари ўртоқ **Г. И. Лебедевнинг** ахборотини эшитишди.

ЎЗБЕКИСТОНДА ГДР МАДАНИЯТИ ДЕКАДАСИ

Социалистик мамлакатлар халқлари дўстлиги ва қардошлигини янада мустаҳкамлаш, маданий қурилиш соҳасида Германия Демократик Республикаси эришган ютуқлар билан Ўзбекистон меҳнаткашларини янада кенгроқ таништириш мақсадида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Министрлар Совети Ўзбекистонда ГДР маданияти декадаси ўтказиш тўғрисида қарор қабул қилдилар.

Декада шу йилнинг 1 октябридан 10 октябригача ўтади. Декада кунларида республиканинг саноат корхоналари, колхоз ва совхозлари, ўқув юртларида дўстлик кечалари ўтказилади. Республикамизнинг театрлари ва концерт залларида қардош мамлакат санъат усталари ўз маҳоратларини намойиш қиладилар, миллий нақш, Лейпциг ва Галле университетлари кутубхона фондларидан келтирилган қимматли китоблар, тадбиқий графика ва китоб расмлари, болалар ўйинчоқлари, бадиий фотография виставкалари ва бошқа хил виставкалар очилади. ГДР давлат рақс ансамбли, Юрген Герман раҳбарлигидаги эстрада оркестри Тошкентга келиши кутилмоқда. Кинотеатрларда эса, ГДРда яратилган кинофильмлар намойиш қилинади.

(ЎзТАГ).

АЛИШЕР НАВОИЙ ВА ФОЛЬКЛОР

Халқимизнинг оғзаки бадиий ижоди жуда бой ва сермазмун. У битмас-туганмас хазина бўлиб, ёзма адабиётнинг майдонга келиши ва тараққий этишида, жумладан ўзбек классик адабиётнинг таркиб топиши ва тадрижий такомиллашида, айниқса унинг муҳим ҳиссаси бор.

Оғизма-оғиз авлоддан-авлодга ўтиб келаётган она аллалари, эртак, достон, қўшиқ, мақол ва маталларни халқимиз жон-дили билан севади. Бу асарларда меҳнаткаш халқнинг орзу-умидлари, бой ўтмиш тарихи ва унинг қаҳрамонона кураши акс эттирилган.

...Энг қадим замонлардан бошлаб ўзига хос равишда ҳамма вақт тарихга ҳамроҳ бўлиб келган» М. Горький, фольклор традицияларидан шарқ поэзиясининг буюк намояндалари, Абулқосим Фирдавсий, Абу Абдулло Рудакий, Низомий Ганжавий ва бошқалар қатори ўзбек адабиётининг асосчиси Алишер Навоий ҳам самарали фойдаланди.

Алишер Навоий ўзигача ўтган буюк шоирлар: Абулқосим Фирдовсий, Абу Абдулло Рудакий, Хисров Деҳлавий, Низомий Ганжавий ва бошқа намояндаларнинг халқ оғзаки ижодидан фойдаланишдаги прогрессив традицияларини чуқур ўрганди, уларга ижодий ёндошди ва пухта ўзлаштирди. У ўз асарларида халқ оғзаки ижоди намунасидан самарали фойдаланди. Шу билан бир қаторда унинг ўзи ҳам халқ оғзаки ижоди ҳақида кўпгина фикрлар юритиш билан адабиётшунослик соҳасига ҳам муносиб ҳисса қўшди. Бунга унинг «Мезон-ул авзон» асари ёрқин мисолдир.

Навоий мазкур асарига 9 та янги вазн ва шеърий форма киритиб, уларнинг ҳар бирини адабиётшунос сифатида тавсиф қилди. Бинобарин, бу тавсифларнинг баъзилари ўзбек халқ поэтик ижодига мансуб бўлган вазн ва шеърий формалардир. Навоий ўз асарида ана шу тавсифларнинг халқ орасида юритилган номларини келтиради, номи йўқларини эса аруздаги вазнлардан қайси бирига тўғри келса, шу вазн номи билан атади. Чунончи, туюқ, қўшиқ, чанги, туркий кабилар.

Навоий халқ оғзаки ижоди асарларига зўр эҳтиром билан қараган, уларга илҳом ва таълим манбаи сифатида муносабатда бўлган. У халқ оғзаки ижодидан бехабар бўлган, ёхуд ундан таълим олмаган қалам аҳлларини, ҳатто танқид остига олган. Бунга унинг «Ҳайрат-ул аброр» асаридан олинган қуйидаги сўзлар айнан мисолдир.

Онгламайин сўзда туюқ
баҳрини,
Қайси туюқ, балки қўшиқ
баҳрини,
Лафзлари бемаза таркиби суст,
Носара маънию адо нодуруст.

Навоий ўзигача яшаб ижод этган шоирларнинг халқ оғзаки ижодидан фойдаланишдаги ижобий традицияларини давом эттирар экан, халқ ижодига хос образлардан, бадиий тасвир воситаларидан кенг фойдаланган. Халқ мақол ва маталлари, халқ ҳикматлари ва халқ таъбирлари билан ўз асарларининг бадиий мазмунини бойитган. Бу ҳол унинг «Хазойин-ул маоний» асарига кирган лирик ғазаллари ҳамда унинг рубоийлари учун ғоят характерлидир.

Зотан, шоир ижодидаги бу характерли хусусият унинг ҳикматли сўзларида, ибратли ибораларида, лирик шеърларининг чуқур халқчиллигида, бадиий равонлигида, ҳаёт ва инсон мадҳиясида ҳамда севги ва табиат гўзаллиги тасвирида ўзининг ёрқин ифодасини топган. «Яхшидир инсон-инсондин аниё». Шунингдек, «Кимки инсондир онинг маҳбуби ҳам инсон керак» кабилар шулар жумласидандир...

Алишер Навоийнинг бой поэтик ижодида, айниқса унинг ғоявий ва бадиий йўналишида халқ оғзаки ижодининг ҳам муносиб ҳиссаси бор. Дуру гавҳарларга тўла поёнсиз ва тубсиз бир денгизга ўхшаган халқ оғзаки ижоди, Навоий таъбири билан айтганда:

«...Ки бу баҳр ичраким поён анга йўқ» бўлган.

Дарҳақиқат, адабиётшунослар таърифлагандек, Навоий асарларининг таъмини халққа тотли қилган, манзур қилган манбалардан бири ҳам халқ ижоди бўлди.

Бинобарин, лирик шеърларида бўлганидек, жаҳон адабиётига бебаҳо хазина бўлиб қўшилган «Хазойинул-маоний», «Хамса», «Лисон-ут-тайр», «Маҳбуб ул-қулуб» сингари асарларида ҳам Навоий халқ бадиий оғзаки ижодининг сюжетларидан, образларидан, бадиий тасвирий воситалардан, айниқса мақол, матал ва ҳикматли сўзлардан ўз ўрнида усталик билан фойдаланган. Алишер Навоий халқ ижодидан моҳирлик билан илҳомланаркан, унинг ижодига кўр-кўрона эргашмайди, унга шундайлигича тақлид қилиб қўяқолмайди, балки ижодий ўзлаштиради ва ўз нуқтаи-назарларини халққа чуқур ва осонлик билан етказишни ўйлайди.

Масалан, Алишер Навоийнинг «Хамса»сига кирган достонларни олайлик. Ҳар бир достоннинг негизида реалистик ҳаётий воқеалар ётса-да, булар халқ фантазияси, унинг бой ижодий мероси билан қатъий бирикиб кетган. «Ҳайрат-ул аброр»нинг ҳар бир мақолатининг охирида инсоннинг олижаноб ҳислатларини куйловчи ҳикоялар мавжуд. Уларнинг кўпчилиги халқ оғзаки ижоди билан бевосита боғлангандир. Ҳикояда таъмасиз ва ўз қўл кучи билан кун кўрадиган меҳнаткаш камбағалнинг ҳиммати ҳар қандай саҳийнинг ҳимматидан баланд эканини тарғиб қилинадики, бундаги дидактик-таълимий мазмун кишилар қалбидан ўрин олмаслиги мумкин эмас, албатта. Афсоналарда саҳийликнинг, қўли очиқ, ҳимматли кишиларнинг энг донишманди Хотами Тойи ҳам қашшоқ, лекин пешона тери билан яшовчи меҳнаткаш ўғинчи чолнинг ҳиммати олдида бўйин эгишга мажбур бўлади. Бунда Навоий халқ ҳикматини, донишмандлигини умумлаштира олган.

«Фарҳод ва Ширин», «Лайли ва Мажнун» достонларининг қадим замонлардан то бизнинг кунларимизгача етиб келган халқ эртак ва афсона вариантлари мавжудки, уларнинг яратилиши узоқ даврлардан хабар беради. Улуғ донишманд Навоийни булардан бехабар, дейиш ўринсиздир. Халқ орасида яшаб келаётган «Фарҳод тоғи ва Ширин сой» афсонаси «Фарҳод ва Ширин» достонининг халқ вариантлари ҳамда академик И. Ю. Крачковскийнинг: «Араб адабиётида «Лайли ва Мажнун» ҳақида қиссанинг қадимий тарихи ҳақида» келтирган фактлари, шубҳасиз Алишер Навоийнинг халқ ижоди билан мустаҳкам алоқада бўлганлигидан далолат беради.

Алишер Навоий халқ оғзаки ижодидаги буюк ғоялардан илҳомланди. «Сабъаи сайёра»га киритилган ҳикоялар кўп хусусиятлари билан, шубҳасиз халқ эртакларини эслатади. Халқ эртак ва достонларидаги олийжаноб инсоний фазилатларда, самимийликда, соддаликда намоён бўлган хусусиятлар бу ҳикояларда ҳамаён кўринади. «Сабъаи сайёра» достонидаги етти мусофир ҳикоясида санъаткор Навоийнинг бадиий маҳорати шундаки, унда худди халқ достон, эртак, афсоналарида бўлганидек, ўз қаҳрамонларининг оқибатларини бирор фожиа билан тугатмайди, уларнинг ҳаммасини мақсадларига етказади. Халқ оғзаки ижодидагидек, «Сабъаи сайёра»даги ҳикояларда ҳам ҳурмат, ижобий кучларнинг ёвуз кучлар устидан ғалаба қозонишга чуқур ишонч билан суғорилгандир. Ундаги ҳикояларда тубандаги чуқур ғоя мужассамланган.

Хушдурур боғи коинот гули,
Барчадин яхшироқ ҳаёт гули.

Булар Навоий ижодининг халқ оғзаки ижоди билан ҳамоҳанглиги, халқ хазинасининг ижобий таъсиридир. Худди шунингдек юқоридаги халқ оғзаки ижоди хазинасидан фойдаланишдаги маҳорати «Садди Искандарий», «Лисон-ут тайр» ва бошқа асарларида ҳам кўринади.

Халқ манфаати учун яшаб ижод қилган Алишер Навоий ижодини халқ ижодидан ажратиб бўлмайди. Унинг илм-маърифат, ободончилик, , давлат, адолатли шоҳ, адолатли тузум, мустақиллик, хотин-қизлар ҳақидаги қанчадан-қанча олижаноб идеалларнинг тасвирида, шубҳасиз халқ даҳосининг ҳам таъсири бор. Унинг ижоди ўзидан кейинги қадам аҳллари учун абадий илҳом намуналари бўлиб хизмат қилиб келмоқда.

Сиддиқ АСҚАРОВ,
Ёқубжон ЖЎРАЕВ,
филология фанлари кандидатлари.

МАМЛАКАТЛАР ВА ҚИТЪАЛАРДА

МАЪЛУМОТЛАР МАҚОЛАЛАР ВОҚЕАЛАР

ЯНА БИР ВЕРТОЛЕТ УРИБ ТУШИРИЛДИ

ХАНОЙ, 3 сентябрь. (ТАСС). Вьетнам информация агентлиги хабар беради: халқ қуролли кучлари 1 сентябрда Хатинь вилоятида Вьетнам Демократик Республикасининг осмонига бостириб кирган Америка вертолётини уриб туширдилар.

ИОРДАНИЯ. Исроил агрессияси туфайли минглаб иорданиялик оилалар ўзлари яшаб турган қадрдон жойларини ва уйларини ташлаб Иордания ҳукумати томонидан қуриб берилган чодирларга кўчиб ўтишди. Суратда: чодирлардан ташкил топган шаҳарчаларда яшаб турган меҳнаткашлар озиқ-овқат ва кийим-кечак берадиган пунктда навбат кутиб туришибди.

ТАСС фотохроникаси.

ЧЕХОСЛОВАКИЯДАГИ АҲВОЛГА ДОИР

Совет — Чехословакия музокаралари якунида қабул қилинган қарорларни Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитети ва Чехословакия Социалистик Республикасининг ҳукумати амалга ошириб бориб, мамлакатдаги аҳволни нормаллаштириш йўлида кейинги кунларда бир қанча чоралар кўрди.

Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Прагада пленуми бўлиб ўтганлиги тўғрисида илгари хабар қилинган эди. Пленум Москвадаги музокараларнинг натижаларини маъқуллади ва партиянинг ҳозирги шароитдаги энг муҳим вазифаларини кўриб чиқди. Ҳозирги вақтда Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитети пленумининг қарорлари партия ташкилотларида муҳокама қилинмоқда.

Чехословакия Социалистик Республикасининг ҳукумати баъзи актуал масалаларни 2 сентябрда, ўзининг навбатдаги мажлисида кўриб чиқди. Мамлакатдаги нормал ҳаёт фаолиятининг ривожланиши шу масалаларнинг ҳал қилинишига боғлиқ. Маҳаллий ҳокимият органларига кундалик проблемаларни ҳал этмоқ учун иттифоқчи қўшинларнинг кўмондонлиги билан алоқа боғлаш таклиф қилинди. Бундай алоқалар кундан-кунга тобора хилма-хил бўлиб бормоқда. Бундай алоқалар жамоат тартибини сақлаб туриш ишларини ҳам, шунингдек, масалан, ҳосилни йиғиб-териб олиш, машиналар ва ускуналарни ремонт қилиш ҳамда шу каби амалий масалаларда маҳаллий аҳолига иттифоқчи қўшинларнинг дўстона ёрдам кўрсатиш ишларини ҳам ўз ичига олмоқда.

Чехословакия Социалистик Республикасининг ҳукумати оммавий ахборот воситалари фаолиятини тартибга солиш мақсадида матбуот бошқармаси тузиш тўғрисидаги қонун лойиҳасини муҳокама қилди. Бундай орган тузиш зарурлиги шунинг учун ҳам яққол кўриниб турибдики, Прагада чиқаётган бир қанча газеталар ва журналлар социализмга қарши ва Советларга қарши мазмундаги материалларни ҳануз босиб чиқармоқда ҳамда Чехословакияни социалистик ҳамдўстликдан ажратиб олишни ва унинг капиталистик ривожланиш йўлига ўтиб олишини очиқдан-очиқ талаб қилиб келмоқда. Масалан, «Эркин телевизион газета», «Культурний живот», «Млади свет» ва бошқа баъзи газеталар яқинда шундай программа билан чиқди.

Бу хилдаги нашрлар контрреволюцион кучларга далда беришга зўр бериб интилмоқдалар. Контрреволюцион кучлар Москвадаги Совет — Чехословакия музокараларининг якунларига қарши ўзларининг иғвогарлик пропагандаларини давом эттирмоқдалар. Улар иттифоқчи социалистик мамлакатларга нафрат туғдиришга уринмоқдалар ва Москва музокаралари якунида қабул қилинган қарорларни изчиллик билан амалга ошириш учун курашаётган Чехословакия Социалистик Республикасининг раҳбар арбобларига қарши чиқмоқдалар. Чинакам ватанпарвар кучларга, соф виждонли кишиларга «сотқинлар» деб ном қўйиб, уларни қўрқитиш ва уларга туҳмат ёғдириш ҳаракатлари давом эттирилмоқда, аммо империалистларнинг разведкалари билан алоқадор эканликлари исботланган ҳақиқий сотқинларни эса ҳимоя остига олмоқдалар.

Мана шу душманлик ҳолатининг ҳаммаси капиталистик мамлакатларда аввалгидек қўллаб-қўлтиқланмоқда. Империалистик монополияларнинг матбуоти Чехословакияда контрреволюцион тўнтариш қилиш умидида тузилган планлар барбод бўлганлигининг очиқдан-очиқ алам ва изтиробда эътироф қилиш билан бирга ўз агентларига янги йўл-йўриқлар бермоқда.

Масалан, Лондондаги «Санди таймс» газетаси Чехословакиядаги контрреволюционерларни «қуролли курашга ўтишга» даъват қилмоқда. Германия Федератив Республикасининг империалистик доиралар контрреволюцион шайкаларнинг фаолиятини янги шароитда активлаштиришга зўр бериб интилмоқдалар. Буни Ғарбий Германия федерал разведка бошқармасидан олиниб, матбуотда эълон қилинаётган маълумотлар ҳам кўрсатиб турибди.

Ўзларини инсонпарвар ва холис иш олиб борувчи ташкилот, деб даъво қилаётган баъзи ташкилотлар ҳам мана шу қабиҳ кампанияда иштирок қилаётганликлари ғалати бўлиб кўринса ҳам, лекин очиқ факт бўлиб, турибди. Масалан, инглиз пенклуби (ёзувчилар клуби) эълон қилинган баёнотда айтишича, Прагада ёзувчилар қамоққа олинаётган эмиш, аммо қамоққа олинди, деб номлари айтилган ёзувчиларнинг баъзилари Прагада эсон-омон яшаб турибди, баъзилари эса ўзларининг ватан олдида қилган айбларини сезган бўлсалар керак, уларнинг айримлари Мюнхенга, айримлари Венага, айримлари Белградга қочиб кетди.

Контрреволюция ҳомийлари ва васийларининг аҳволи танг келиб қолган бўлса керакки, афкор оммага таъсир ўтказишнинг мана шундай усулларини қўлламоқдалар.

ТАСС, 3 сентябрь.

АГРЕССИЯ ҲАРАКАТЛАРИГА ҚАРШИ НОРОЗИЛИКЛАР

ПНОМПЕНЬ. Камбоджа қироллиги ҳукуматининг АҚШ ҳукуматига юборган ва бу ерда эълон қилинган нотасида бундай дейилади: Америка қуролли кучларининг Жанубий Вьетнамда туриши қонунга хилоф бўлиб, Вьетнам халқининг миллий ҳуқуқларини қўпол равишда бузишдан бошқа нарса эмас.

Нотада яна шу нарса ҳам таъкидлаб ўтиладики, Америка қўшинлари Вьетнам билан қўшни бўлган Камбоджанинг тинч аҳолисига қарши қилинган кўпдан-кўп агрессия ҳаракатлари учун АҚШ ҳукумати айбдордир. Қўшма Штатлар ҳукумати ана шу ҳаракатлар учун жавобгарликдан бўйин товлаш билангина кифояланиб қолмай, Камбоджа шаънига асоссиз ва уйдирма айбларни ҳам тўнкамоқда.

Камбоджа ташқи ишлар министрлиги Америка—Сайгон авиацияси шу йил 6, 8, 9 ва 12 июль кунлари мамлакатнинг осмон чегарасини бузиб ўтганлигига қарши АҚШ ҳукуматига ва Сайгон маъмурларига ҳам кескин норозилик билдирди.

Қироллик ҳукумати бундай ҳаракатларни тўхтатишни ва тинч аҳолига етказилган зиён учун товон тўлашни талаб қилди. (ТАСС).

НОМЗОДГА ҚАРАБ ХУШТАК ЧАЛИШДИ

НЬЮ-ЙОРК. Демократик партиядан АҚШ президентлигига номзод, ҳозирги вице-президент Хэмфри Нью-Йоркда «меҳнат куни» муносабати билан ўтказилган намойишга бошчилик қилиб, сайлов олди кампаниясини бошлади.

Касаба союз раҳбарлари уни табриклар билан кутиб олган бўлсалар йўлкаларда турган американликлар унга қараб хуштак чалишди.

АҲОЛИНИНГ ОЛТИДАН БИРИ ЎҚИМОҚДА

ДАМАШҚ. Сурия Араб Республикасининг маориф министри Сулаймон Алхаша: Сурия Араб Республикасида ҳозир бутун аҳолининг олтидан бири ўқимоқда, Суриядаги мактабларда бир миллион бола машғулот бошлади, деб айтди.

Сурия саноатининг турли тармоқларида ишловчи мутахассисларни илгаригидек четдан таклиф қилаётгани йўқ, балки ўзи тайёрламоқда. (ТАСС).

ИМПЕРИАЛИСТЛАРНИНГ РЕЖАЛАРИ БАРБОД БЎЛДИ

ВАРШАВА. Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, Польша Халқ Республикаси Министрлар Советининг раиси Юзеф Циранкевич гитлерчилар Германияси Польшага ҳужум қилганига 29 йил тўлиши муносабати билан Варшава меҳнаткашларининг митингида сўзлаган нутқида Чехословакиядаги воқеалар хусусида тўхталиб бундай деди: бизнинг Чехословакия коммунистлари билан муштарак вазифамиз—«тинч» яширин, сўнгра эса ошкора ҳаракат қилувчи контрреволюциянинг Чехословакияга қарши, социалистик мамлакатларга қарши қаратилган ҳамда Чехословакияни социалистик лагердан, Варшава шартномасидан ажратиб олишга, Европадаги кучлар муносабатини ўзгартиришга интилаётган, ўзига хос янги Мюнхен найрангини вужудга келтиришга, хавфсизлигимизга таҳдид солишга, жанубдаги қанотимизни очиб қўйишга интилаётган ўсиб борувчи процессни тўхтатишдан иборат эди. Ю. Циранкевич ҳозирги вақтда Чехословакияда турган қардош мамлакатларнинг қўшинлари социалистик ҳамдўстликнинг муштарак манфаатларини ҳимоя қилмоқда, деб таъкидлади.

БЕРЛИН. Германия Демократик Республикаси Давлат Кенгаши раисининг ўринбосари, христиан—демократик иттифоқ раиси Геральд Геттинг «Нойе цайт» газетасида босилган мақоласида, Москвада бўлиб ўтган Совет — Чехословакия музокараларининг якунлари ғарб империалистларининг Чехословакияни социалистик давлатлар уюшмасидан тортиб олишга қаратилган барча режалари ва ҳаёллари кулини кўкка совурди, деб таъкидлайди. Ғарбий Германия империалистлари ва Америкадаги глобал стратегия тарафдорлари Чехословакиядаги антисоциалистик кучлар билан биргаликда тайёрлаган ва сўнгги ойларда тобора активлашиб кетган контрреволюция тўла барбод бўлди, деб ёзади Г. Геттинг.

БОНН. Социалистик давлатларнинг қўшинлари ЧССРга кирганидан кейин, ҳозирги вақтда, деб ёзади Ғарбий Германияда чиқадиган «Ди Тат» газетаси, агар воқеаларга ҳушёрлик ва ишчанлик билан баҳо берадиган бўлсак, Бонннинг айрим социалистик давлатларни капиталистик Европага қайтаришни мақсад қилиб қўйган янги шарқий сиёсати барбод бўлганлигини, ЧССР социалистик давлатлар уюшмасининг муҳим қатнашчиси бўлиб қолаверганлигини айтмоқ лозим бўлади. «Биргаликда ишлаб чиқилган ахборотни, дастлабки милитарист, янги нацист ва реваншчи кучларга қарши бирга кураш олиб боришга аҳд қилинганлигини Европа халқлари енгил нафас олиб қабул қилмоқдалар. Германия Федератив Республикасидаги демократлар ва антифашистлар Европадаги социалистик давлатларнинг ҳар қандай заифлашуви ва бузилиши ўз мамлакатида янги нацизмга ёрдам бериб, фавқулодда диктатурага интилаётган кишиларнингина иштаҳасини очишини биладилар».

Бонн реакциясининг тушунишича, реакционерларнинг ЧССРни ўз «озодлиги» билан бахт-саодатли қилишдан иборат орзуси чиппакка чиқди, ЧССРнинг социалистик келажаги эса, гарантияланди, деб ёзади «Ди Тат».

ОТТАВА. Канада Коммунистик партиясининг органи — «Канадиен трибюн» газетаси қуйидаги баёнотни босиб чиқарди: Канада Коммунистик партияси Марказий Ижроия Комитети 30 августда эълон қилинган ва Чехословакия Коммунистик партияси, ҳукумати ва миллат мажлиси расмий делегациялари, шунингдек Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ва ҳукумати раҳбарлари имзолаган ахборотни табриклайди. Ниҳоятда мураккаб вазиятда шундай битимга эришиш манфаатдор барча томонларнинг хизматидир ҳамда умуман халқаро империализм учун ва хусусан Ғарбий Германия милитаризми ва реваншизми учун жиддий мағлубиятдир.

Канада Компартияси Марказий Ижроия Комитети Чехословакиянинг ҳозирги қийинчиликларини тўла назарда тутгани ҳолда ишонч билдириб айтадики, социализмни ўз ватанини ҳамда социалистик давлатлар ҳамдўстлигини ҳимоя қилишда чех ва словак халқи ўзининг Коммунистик партияси ва ҳукуматини тобора кўпроқ қўллаб-қувватлайберади.

ХАРТУМ. Ислом социалистик партиясининг раҳбари Бабикер Карар Чехословакиядаги воқеалар хусусида «Ассаҳафа» газетасида босилган мақоласида бундай деб ёзади: Чехословакиядаги социалистик тузум хавфсизлигини таъминлаш мақсадида Варшава шартномаси қўшинлари қўрган қатъий ва шошилинч олдини олиш чоралари-антиимпериалистик кучлар фронтининг тарихий катта ғалабасидир. Бу ғалаба учинчи дунё мамлакатларининг миллий-озодлик ва революцион ҳаракатига куч ва янги умид бағишлади.

ДЕҲЛИ. Ҳиндистонда чиқадиган ҳафталик «Нью- Эйж» газетаси Москвада бўлиб ўтган Совет — Чехословакия музокаралари натижаларини маъқуллаб ёзди. «Шу кунларда империалистларнинг ва айниқса Ғарбий Германия реваншчиларининг, шунингдек социализм бошқа душманларининг умидларига қақшатғич зарба берилди», — дейилади мақолада. «Совет ва Чехословакия раҳбарлари Чехословакияда социализмни ҳамда Европадаги социалистик мамлакатлар хавфсизлигини ҳимоя қилиш борасида ўз олдиларида турган мураккаб проблемаларни айни марксизм-ленинизм ва пролетар интернационализми принциплари асосида ҳал қилдилар», — деб ёзади ҳафталик газета. «Москвада бўлиб ўтган музокараларнинг чуқур аҳамияти Чехословакия ва Совет Иттифоқи ҳамда бошқа социалистик мамлакатларгагина эмас, шу билан бирга барча халқаро коммунистик ҳаракатга ҳам тааллуқлидир», — деб таъкидланади.

БАЙРУТ. СССРнинг Байрутдаги элчихонасига келган Шимолий Ливандаги Триполи шаҳри прогрессив кучлари ва меҳнаткашлари вакилларининг баёнотида бундай дейилади: «биз Ливанда беш социалистик давлатнинг Чехословакия халқига кўрсатган қардошларча ёрдамини ҳамда мазкур мамлакатдаги социалистик тузумни ҳимоя қилиш учун Варшава шартномаси қатнашчилари кўрган чораларни табриклаймиз. Башарти империалистлар бу ҳатти-ҳаракатларга аралашув деб атасалар, араблар эса, бундай аралашувни маъқуллайдилар. Шу кунларда Ливан Республикаси шаҳарлари ва қишлоқлари меҳнаткашларининг делегациялари совет элчихонасига келиб, Варшава шартномасида қатнашувчи мамлакатлар ҳатти-ҳаракатларини маъқуллаб гапирмоқдалар.

БАМАКО. Малидаги ҳукмрон партия — Судан иттифоқининг олий органи—революцияни ҳимоя қилувчи Миллий Комитет ЧССР меҳнаткашлари эришган социалистик ғалабаларни ҳимоя қилиш учун беш социалистик мамлакат қўшинларининг Чехословакияга киритилишини маъқуллайди, деб хабар берди Мали радиоси. Революцияни ҳимоя қилиш Миллий Комитети социализмни мустаҳкамлаш ишида Чехословакия меҳнаткашларининг ғалабасига ишонч билдиради, деб таъкидланади.

ФОТООБЪЕКТИВДА КОСТА-РИКА

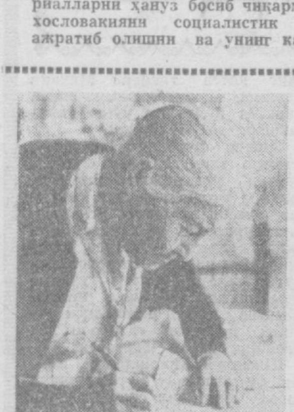

Мамлакатнинг илғор кучлари 1943 йилда Коммунистик партия базасида ташкил топган Коста-Рика Халқ авангарди партиясини легаллаштириш компаниясини авж олдириб юборди. Эндиликда мамлакатда сўл партиялар фаолиятини тақиқловчи конституцион моддани Қонунчилик йиғилиши томонидан бекор қилишни талаб этишга қаратилган имзолар йиғилмоқда. Дастлабки бир ой мобайнида 15 мингдан ортиқ имзо тўпланди. Суратда: (чапда) 89 ёшлик аёл Мария Луис Вальверд имзо чекмоқда.

Бу кишилар Коста—Рикадаги Американинг «Юнайтед фрут» компаниясига қарашли корхонасида ишлашади. Ушбу корхонанинг 320 минг гектар ўзлаштирилган ери, бу ерда етиштириладиган қишлоқ хўжалик маҳсулотлари американиклар ихтиёридадир. Компанияга қарашли корхоналарда ишлаётган минглаб ишчиларнинг турмуш шароитлари ниҳоятда оғир бўлиб улар оч ва ялонғочликдан изтироб чекишмоқда.

КОСТА—РИКА аҳолисининг учдан бир қисми уй-жой танқислигидан изтироб чекмоқда. Юз минглаб одамлар пастқам харобаларда ўзларига бошпана топиб олишган. Ушбу суратда мамлакатнинг пойтахти Сан—Хоседаги турар-жой кварталларидан бири тасвирланган.

Энрике Море фотолари. (ТАСС).

ШИНГИЛ САТРЛАР

● Чилонзорнинг 5-кварталида янги кинотеатр томошабинларга хизмат қила бошлади. 820 ўринли бу кинотеатрга «Тошсоветининг 50 йиллиги» номи берилди. Сўнгги конструкция лойиҳаси асосида қурилган бу томошахонани 153-трестнинг 1-қурилиш бошқармаси бинокорлари бунёд этишди.

А. КИМ.

● Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика институти студентлари икки группага бўлиниб, Хумсондаги соғломлаштириш лагерида дам олиб қайтдилар. 160 га яқин студент бу ерда ҳордиқ чиқарди, походлар уюштирди, қўл тўпи, баскетбол, волейбол, теннис ва бошқа спорт турлари бўйича мусобақалар ўтказишди.

Д. ҚАЮМОВ.

● 9-шахта проходчиси Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Турғун Ҳасанов меҳнатдаги ажойиб ютуқлари учун Бутуниттифоқ халқ хўжалиги ютуқлари виставкасининг олтин медали билан тақдирланди.

А. КУКИЕВ.

Бекобод шаҳар марказида маиший хизмат кўрсатиш уйи аҳолига хизмат қила бошлади. Унга «Баҳор» («Весна») деб ном берилди.

А. ҲАМДАМОВ.

● Яқинда бир группа фарғоналик санъаткорлар Бекобод районидаги 2-«Далварзин» совхози пахтакорлари ҳузурига меҳмон бўлиб келишди. Т. Қодиров, Ф. Баратова, М. Ахмедов ва бошқалар лирик қўшиқлар ижро этиб ҳаммани хушнуд этишди.

Т. УСМОНОВ.

● Бўка қишлоғида «Лола» деб номланган универсаль магазин ишга тушди. 18 сотувчи харидорлар хизматида. Шу ерда енгил тамаддиқ ҳам қилиб олиш мумкин. Кафе ишлаб турипти.

Ж. ОТАҚУЛОВ.

ПОЙТАХТИМИЗДАГИ Студентлар шаҳарчасида бунёд этилиб фойдаланишга топширилаётган кўп қаватли биноларнинг сони йил сайин ортиб бормоқда. Янги ўқув йили арафасида Тошкент бунёдкорлари студентлар учун яна бир бино қуриб беришди. Эндиликда В. И. Ленин номидаги Тошкент давлат университетининг мингта яқин талабалари шинам хоналарда билим олишмоқда. Суратда: ўқув корпусининг кўриниши.

Н. Ключнев фотоси

ЎзТАГ.

ВАТАН БУРЧИ

БУГУН — ЧАҚИРИЛУВЧИЛАР КУНИ

Бу йил ёшларнинг анъанавий байрами — Армияга чақирилувчилар куни Ленин комсомолининг 50 йиллигига ва Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига бағишлаб ўтказилмоқда.

Беш йилдирки, ҳамма шаҳар ва районларда, қишлоқларда ҳарбий хизматга чақириш арафасида ёшларнинг бу ўзига хос байрами ўтказиб келинмоқда.

Барча совет кишилари каби ёшларимизни ҳам партия ва ҳукуматимизнинг ички ва ташқи сиёсати, Чехословакиядаги воқеалар жуда қизиқтирмоқда. Ёшларимиз кейинги вақтларда юз берган воқеаларга нисбатан Совет ҳукумати тутган сиёсатни якдиллик билан маъқулламоқдалар. Улар контрреволюция ва империализм кучларига қарата янги зарба берилганлиги, жаҳон реакцияси устидан социализм кучлари ғалаба қозонаётганлигининг гувоҳи бўлиб турибдилар.

Бундай мураккаб халқаро шароитда ёшларни ҳар томонлама тайёрлаш, йигитларни армияда хизмат қилишга, ўз Ватани ва социалистик лагерь мамлакатлари ҳимоясига шай қилиб, тарбиялаш муҳимдир. Ҳарбий комиссариатларнинг ҳамма бошланғич партия ташкилотларида, ҳарбий-машқ пунктларида, ДОСААФ тўгаракларида ва ўқув ташкилотларида бўлажак жангчиларга Лениннинг социализм ғалабаларини ҳимоя қилиш ҳақидаги васиятлари, Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг ленинча ички ва ташқи сиёсати оператив тарзда ва изчил тушунтириб борилмоқда.

Ёшларимиз ўз оталари ва акаларининг традицияларига содиқ бўлиши ҳақида армияга чақирилувчи ёшлар орасида лекция ва докладлар уюштирилмоқда, ленинча ўқишлар ўтказилмоқда. Бўлажак жангчи университетлари актив иш олиб бормоқда, кекса большевиклар беш йиллик ва Ватан уруши қаҳрамонлари билан гарнизон жангчилари билан учрашувлар ташкил қилинмоқда.

Ёшларимизни ҳарбий ватанпарварлик руҳида тарбиялашда кўпгина газета ва журналлар олиб бораётган пропаганда ишлари диққатга сазовордир.

Жамоатчилик, комсомол-ёшлар, ўқувчилар ва изтопарлар кучи билан Тошкент шаҳри ва области, Самарқанд, Термиз, Қарши, Андижон шаҳарларидаги мактаб ва ўқув юртларида музейлар, шон-шуҳрат хоналари очилди.

Республикамиз пойтахтидаги 22. 43, 50, 71, 94 ва 188-мактабларда чиройли қилиб безатилган шон-шуҳрат музейлари ва хоналари фаол ишлаб турибди.

Тошкентдаги бир неча мактабга шаҳар Совети ижроия комитетининг қарори билан Улуғ Октябрь революцияси, Улуғ Ватан урушида актив қатнашган кишиларнинг, фан ва маданият арбобларининг номлари қўйилди. Ҳамза районидаги 30-ўрта мактаб эндиликда Совет Иттифоқи Қаҳрамони Тоштемир Рустамов номи билан атала бошланди. Октябрь районидаги 92-ўрта мактабга эса босмачиларга қарши курашда мардлик намуналарини кўрсатган Шарофат Каримова номи берилди.

Шу райондаги 22-мактабда ўзбек халқининг содиқ фарзанди Совет Иттифоқи Қаҳрамони генерал Собир Раҳимов ўқиб-тарбияланган. Ўқувчи изтопарлар кучи билан бу ерда Собир Раҳимов музейи вужудга келтирилди. Музейда қаҳрамоннинг буюмлари ва ҳужжатлари эҳтиётлик билан сақланмоқда.

Катталар кўрсатган жасорат ва қаҳрамонлик ёшларни азалдан қизиқтириб келади. Республикамизнинг бир неча минг йигит ва қизлари Бутуниттифоқ революцион, жанговар ва меҳнат шуҳрати жойлари бўйлаб юришда қатнашдилар. Революцион анъаналар билан шуҳрат қозонган Октябрь революцияси номидаги завод, Чирчиқ электрохимкомбинати, Бекобод металлургия заводи йирик саноат корхоналаригина бўлиб қолмай улар оталаримиз меҳнат жасорати кўрсатган ишхоналардир. Бу ерларда бўлажак жангчилар намунали яшаш ва меҳнат қилишга ўргапибгина қолмай, «Ватан ҳимоясига тайёрлан!» комплексига норма топширмоқдалар, мерганлик, машиналарни бошқариш, сузиш, радио аппаратларида ишлаш, парашютдан сакрашни машқ қилмоқдалар.

Пионер уйларида кўпгина ажойиб ишлар қилина бошланди. Биз кекса авлод кишилари изтопарлар клубининг актив фаолиятини ва Тошкент пионерлар уйидаги касб танлаш клубининг ишини табриклаймиз, ёшларга уларнинг шонли ишларида муваффақиятлар тилаймиз.

Оталар шуҳрати йўллари бўйлаб қилган юриш иштирокчилари илгари номаълум бўлган республикамизнинг кўпгина қаҳрамонларини топдилар, бир неча юз ҳайкал ва хотира тошлари қўйдилар.

Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, граждан ёшлари билан армия ёшлари ўртасидаги алоқа мустаҳкамланиб, анча кенгайди. Тошкент олий умумий ҳарбий қўшин билим юртининг 50 йиллигини тантанали байрами бу дўстликнинг яққол намойишига айланди. Билим юртининг юбилей тантаналарида Ўрта Осиё ва Қозоғистон республикалари Компартиялари Марказий Комитетларининг раҳбарлари иштирок этдилар. КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюроси аъзолигига кандидат ва Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Ш. Р. Рашидов билим юрти коллективига республикамиз Олий Советининг Президиумининг Фахрий ёрлиғи ва кўчма Қизил байроқни топширди.

Янги ўқув йилидан баъзи мактаблар ва ўрта махсус билим юртларида бошланғич ҳарбий тайёргарлик бўйича дарслар ўтказила бошлади. Янги Қонун бўйича ҳарбий хизматни ўқувчи ёшлар мактабдан бошлаб ўзлаштиришлари керак. Бу муҳим сиёсий вазифани муваффақиятли ҳал қилишда Ленин район маориф бўлими ва район ҳарбий комиссариати ходимлари намунали ишладилар. Шунингдек, 94-ўрта мактаб, М. Горький номли мактаб дирекцияси бошланғич ҳарбий тайёргарлик дарсларини ўтказишга муваффақиятли тайёрландилар.

Янги Қонун талаблари, йилига икки марта армия сафига чақириш, чақириқ ёшидагиларни ўрганиш, уларни ҳақиқий ҳарбий хизматга тарбиялаш партия, совет, комсомол ва жамоат ташкилотларига, ДОСААФ комитетлари, халқ маорифи ва соғлиқни сақлаш бўлими ходимлари зиммасига масъулият юклайди.

Яқин кунлар ичида шаҳар ва қишлоқлардаги чақириқ комиссиялари ўз ишларини бошлайдилар.

Чақирилувчилар куни муассасалар ва ташкилотларда ёшларни ҳарбий хизматга тайёрлаш юзасидан қандай натижаларга эришилганлиги якунланади. Айтиш керакки, областимиз ҳарбий комиссариатлари бу кунни юксак кўрсаткичлар билан кутиб олмоқдалар.

Полковник
С. ОХУНЖОНОВ,
Ўзбекистон ССР ҳарбий комиссарининг ўринбосари.

ЯНГИ БОЛАЛАР БОҒЧАСИ

Юқори Чирчиқ районн марказида янги болалар боғчаси очилди. Эндиликда бу ерда каноп заводи меҳнаткашларининг 140 болалари тарбияланмоқда.

А. Жамолов фотоси.

Тожикистонда ўзбек адабиёти ва санъати декадаси олдидан

ТАЙЁРГАРЛИК ҚИЗҒИН

Қардош Тожикистонда бўлиб ўтадиган ўзбек адабиёти ва санъатининг ўн кунлигига тожик дўстлар қизғин тайёргарлик кўрмоқдалар.

Тожикистон Ёзувчилар союзи декада — календарь планини ишлаб чиқди. Бу планда кўрсатилишича, ўзбекистонлик меҳмонларни тоғ ўлкасининг гўзал шаҳар ва қишлоқлари билан таништириш мўлжалланган. Ўзбек ёзувчилари ва санъаткорларининг тожик меҳнаткашлари билан учрашувлари Ленинобод, Конибодом, Исфара, Кўлоб, Вахш водийси, Нурек, Помир, Хорок ва бошқа жойларда бўлиб ўтади. Айниқса, Ленин номли колхозда уюштириладиган «Дўстлик кечаси»га қизғин тайёргарлик кўрилмоқда.

Декада кунларида бутун матбуот ўзбек дўстлар санъати ва адабиётининг янгиликлари билан ўқувчиларни кенг таништиради. «Маориф ва маданият» газетаси етакчи ўзбек ёзувчиларининг ижодий портретларини ёритаяпти. Шунингдек, «Садои шарқ», «Помир» журналларининг бутун бир сони ўзбек адабиёти ва санъатининг ютуқларини акс эттиради. Радио ва «зангори экран» орқали ўзбек санъаткорларининг чиқишлари уюштирилади.

Айниқса, «Ирфон» нашриётининг ишлари диққатга сазовордир. Ҳозирги кунда нашриёт ўзбек поэзиясининг антологияси, ўзбек прозасининг антологияси, ўзбек болалар адабиётининг антологиясини нашрдан чиқарди. Шу билан бир қаторда машҳур инқилобчи шоир Ҳамза Ҳакимзода Ниёзийнинг асарлари, Абдулла Қаҳҳорнинг ҳикоялар тўплами, Уйғун, Зулфиянинг шеърий тўпламлари, Комил Яшиннинг «Пьесалар»и, Шароф Рашидовнинг «Бўрондан кучли», Собир Абдулланинг «Мавлоно Муқимий» романлари нашр қилинди.

„БАҲОР" ТОРТИҒИ

«Баҳор» ашула ва рақс ансамбли яна сафарга отланди. Рақкоса бу сафар қардош Тожикистонда ўтказиладиган ўзбек адабиёти ва санъати ўн кунлигида қатнашадилар.

«Баҳор» ашула ва рақс ансамбли дўстлар ҳузурига ранг-ба-ранг концерт программаси билан боради. Тожик дўстларимиз ансамбль ижросида «Баҳор», «Гулрў», «Роҳат», «Беш қарсак», афғон ва Покистон халқ рақсларини, ансамблнинг бадиий раҳбари М. Турғунбоева ижросида «Муножот», Р. Низомова ижросида «Шабада», В. Романова ижросида «Чўпон», О. Соатова ижросида ҳиндча, Хван—Ден-Ук ижросида японча, Зиёхонова ижросида арабча, Ҳамроева ижросида Бирма рақсларини кўрадилар.

Тошкентда енгил атлетикачиларнинг «Олимпиада умидлари» мусобақалари бўлиб ўтди. Бунда энг кучли спортчилар беллашдилар. Суратда: 20 километрга спортчасига юриш мусобақасининг ғолиби «Меҳнат» жамияти аъзоси Р. Мухаммаджонов. У масофани 1 соат 39 минут 15 секундда босиб ўтиб, маррага биринчи бўлиб келди.

Д. Михайлов фотоси.

МЕКСИКА УМИДИ

ФУТБОЛ

Вақтнинг тез ўтишига қаранг. Кечагина жаҳоннинг энг кучли футболчилари Англия форумининг ҳаяжонли дамларини кузатган эдик.

Футбол «шоҳи» Пеленинг ўз халатини тантилик билан Эйсебиога кийгизгани, тонг мамлакати—Корея Халқ Демократик Республикаси футболчиларининг уюшган командаси мақтанчоқ итальянларни шарманда қилганлиги ҳали кўз олдимиздан кетгани йўқ. Лаҳза ўтмасдан янги жаҳон биринчилиги эшик қоқмоқда. Энди дунёдаги барча ишқивозлар диққат-эътибори Мексика тўлқинига созланмоқда.

Ҳа, бу мамлакатда роса 2 йилдан сўнг навбатдаги IX жаҳон биринчилигининг ҳал қилувчи ўйинлари ўтказилади.

Шу йилнинг 1 февралида Касабланкада бу чемпионатга чек ташланиб, саралаш группаларининг состави аниқланди.

Мана ўша группалар:

I —Португалия, Швейцария, Румыния, Греция;

II—Венгрия, Чехословакия, Ирландия, Дания;

III—Италия, ГДР, Уэльс;

IV—СССР, Шимолий Ирландия, Туркия;

V—Франция, Швеция, Норвегия;

VI—Испания, Югославия, Бельгия, Финляндия;

VII—ГФР, Шотландия, Австрия, Кипр;

VIII — Болгария, Польша, Голландия, Люксембург;

IX—Англия;

X—Аргентина, Перу, Боливия;

XI—Бразилия, Венесуэла, Колумбия, Парагвай;

XII—Уругвай, Чили, Эквадор;

XIII—Шимолий ва Марказий Америка мамлакатлари;

XIV—Мексика;

XV—Осиё ва Австралия мамлакатлари;

XVI—Африка мамлакатлари.

Жаҳон чемпиони—Англия ва ташкилотчи мамлакат—Мексика саралаш ўйинларидан мустасно. Қолган 14 та йўлланма группаларда ғолиб чиққан мамлакатга берилади.

Табиийки, ишқивозларни командаларнинг кучи ва имкониятлари қизиқтиради. Бу хусусда шуни айтиш керакки, кейинги икки йил мобайнида футбол майдонида кучлар нисбати анча ўзгарди. Чехословакия, Югославия, Бразилия, Италия футболчилари ўз мавқеларини бирмунча тикладилар. Айрим командалар эса эгаллаган марраларидан чекиндилар. Англия, Португалия, Венгрия, Совет Иттифоқи футболчилари кўпгина мусобақаларни 1966 йилги савиядан паст ўтказдилар.

Бу орада «Олтин маъбуда»га янги даъвогарлар ҳам пайдо бўлиб қолди. «1970 йилда — биз жаҳон чемпиони бўламиз» деб ошкор айтганлар орасида АҚШнинг баъзи футбол маъмурлари ҳам бор. Кейинги йилларгача футболни ўйин сифатида тан олмай келган америкаликлар спортнинг бу тури билан ҳисоблашишга мажбур бўлдилар. Катта мукофотлар қўйиб, футбол «юлдузлари» иштирокида турнирлар ташкил қила бошладилар. Бу турнирлар Қўшма Штатларда ҳали футбол алифбесини ўрганиб олмаганликларини кўрсатди, мусобақалар тўпалон-жанжал, қиморбозлик, бизнес каби америкача ярамас одатларни авжига чиқарди.

Футбол «тожи»ни қуруқ сафсата, дабдабали реклама йўли билан эгаллаб бўлмаслигини ҳамма яхши тушинади.

Аммо Бразилия футболида юз берган ўзгаришлар жаҳон матбуотининг диққатини яна ўзига жалб қилмоқда. Футбол «сеҳргарлари» ватанида икки йил аввалги «Англия фожиаси»дан тегишли хулоса чиқариб олинди.

Бразилияликларнинг группада ғолиб чиқиши ҳеч кимда шубҳа туғдирмайди. Улар шу йил ёзида Америка, Европа, Африка сафаридан ўз кучларига ишониб қайтдилар. 18—20 ёшли талантлардан ташкил топган бразилияликларнинг чиройли ўйини ҳамма элларда манзур бўлди.

Улар европаликларга хос тезкорлик, куч ишлатиш сифатларини ўзларининг юксак техника, оригинал комбинацияларига қўша билганлар. Бразилия командаси тамомила янги ўйинчилардан иборат бўлсада, бу составда машҳур Пеле яна ўз ўрнини эгаллаяжаги маълум бўлиб қолди. Терма команда раҳбари А. Морейра яқинда бразилиялик мухбир билан қилган савол-жавобида Пеленинг жаҳон чемпионати ўйинларида қатнашмайман, деган сўзи қатъий эмаслигини билдирди. Бу демак, «футбол юлдузи» Бразилия командасининг учинчи марта жаҳон чемпиони бўлиши учун курашади.

Совет футболчиларининг имкониятлари қандай? Маълумки, Совет Иттифоқи командаси бу йилги олимпиада ўйинларида қатнашмайди, келаси йилга мўлжалланган бирон бир турнир ҳам йўқ. Шунинг учун ҳозир ватанимиз футболчилари фақат жаҳон чемпионатини мўлжалга олиб иш тутмоқдалар.

Айтиш керакки, СССР терма командаси аввалги чемпионатларга нисбатан бу сафар енгилроқ саралаш группасига тушганлар.

— Лекин, —дейди команданинг катта тренери Михаил Якушин, —рақибларимиз ожиз, финалга йўлланма чўнтагимизда нақд, деб бўлмайди.

Туркия футболчилари бизга эскидан таниш. Совет футболчилари ўзларининг биринчи халқаро учрашувини шу мамлакат командаси билан ўтказганлар. Туркларни кучсиз деб бўлмайди. Сўнгги йилларда уларнинг Испания ва Чехословакия футболчилари билан дуранг қилганлиги, Москвада мамлакатимиз терма командаси устидан қозонган ғалабаси ҳеч кимнинг ёдидан чиқмаган.

Шимолий Ирландияга келсак, бу мамлакат футболчилари билан ҳали куч синашиб кўрмаганмиз.

Келаси йил охиригача группаларда саралаш мусобақалари ўтказиб бўлиниши, финалчилар аниқланиши керак.

Совет командаси бўлажак чемпионатга тайёргарлик режасини тузмоқда. СССР футбол федерациясининг яқинда Москвада бўлган Пленуми терма команда раҳбарлари йўл қўйган камчиликларни очиб ташлаб, навбатдаги мусобақаларга қандай шайланиш йўлларини белгилаб берди. Командага ёш футболчилар жалб қилинабошланди. «Шахтёр» (Донецк) дарвозабони Юрий Дегтярёв, бокулик 19 ёшлик Николай Смольников, тбилисилик 20 ёшлик Кохи Асатиани каби талантлар составга келиб қўшилди. Ёшларнинг кўпчилиги Европа чемпионатидан сўнг Ленинградда, сўнгра Швецияда ўтказилган халқаро ўртоқлик учрашувларида ишончни оқладилар.

Совет футболчилари Англияда қўлга киритилган муваффақиятни охирги марра эмас деб ҳисоблайдилар, футбол тожига штурм қилишда давом этадилар.

С. МУСАЕВ.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.55—**Кўрсатишлар программаси.**

Рус тилида: 19.00 — **Телеянгиликлар**, 19.15—**Омадинг келсин, Таня** (болалар учун кинофильм), 19.35 — **Кўрсатишлар программаси.**

Ўзбек тилида: 19.40—**Телеянгиликлар**, 20.00—**Бугун — ҳарбий хизматга чақирилувчилар куни**, 20.10—**Ўзбекистон меъмори** (телепрограмма), 20.40—**Иқромжон Бўронов куйлайди**, 21.20—**Ленин кутубхонаси**, 21.35—**Шоир Эгам Раҳимнинг адабий портрети**, 22.35—**Аёллар салтанати** (бадиий фильм, рус тилида).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

12.30—**Ўқув эшиттиришлари программаси.**

13.30 дан—**Москва кўрсатади.**

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

19.00—**Ўқув эшиттиришлари программаси.**

20.00 дан—**Москва кўрсатади.**

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

20.00 — **Кинофильм** (болалар учун, ўзбек тилида).

Рус тилида: 20.20—**Янги иқтисодий ислоҳот амалда** (суҳбат), 20.35—**Концерт**, 21.30—**80 йилдан кейин** (ҳужжатли фильм), 21.40—**Телефильм.**

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Қилич ва қалқон — «ЧАЙКА», «ЎЗБЕКИСТОН», «ВОСТОК», «МОСКВА», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Зарба! Яна зарба! — «ЎЗБЕКИСТОН», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

ЁЗГИ БИНОДА

(кеч соат 8 ва 9.45 минутда бошланади)

Қилич ва қалқон — «ФЕСТИВАЛЬ».

Катта оқ минора — «ХИВА».

Русь бўйлаб — ТЕЛЬМАН номли.

ШАҲАР ВОДОПРОВОДИ ВА КАНАЛИЗАЦИЯСИНИНГ ҲАММА АБОНЕНТЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

водопровод-канализация хўжалигини қишки мавсумга тайёрлаб бориш зарур.

Шу муносабат билан ёзги муддат учун ўрнатилган вақтинчалик водопроводларни **беркитиш, ташқи водопровод кранларини иссиқ сақлаш учун ўраб қўйиш, уй ичидаги сантехника арматураларини навбатдаги ремонтдан чиқариш керак.**

Юқорида кўрсатилган тадбирлар **25 октябргача** бажарилиши лозим.

Шу кўрсатмаларни бажармаган абонентларнинг водопроводлари огоҳлантирилмасдан узиб қўйилади.

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

6 сентябрда 1968—1969 йил

СИМФОНИК КОНЦЕРТЛАР МАВСУМИНИНГ

О Ч И Л И Ш И

ПРОГРАММА

I бўлим

С. РАХМАНИНОВ — **Учинчи симфония** (ля минор).

II бўлим

Г. ВЕНЯВСКИЙ — **Оркестр** билан скрипка учун **концерт № 1.**

М. АШРАФИЙ — **Байрам увертюраси.**

ижрочилар:

Бутуниттифоқ бадиий коллективлар кўригининг лауреати, М. Қори Ёқубов номидаги ўзбек давлат филармониясининг

СИМФОНИК ОРКЕСТРИ

Оркестрнинг бош дирижёри ва бадиий раҳбари **Зоҳид ҲАҚНАЗАРОВ.**

Дирижёр — **Қувонч УСМОНОВ.**

Солист — халқаро конкурсларнинг лауреати **Виктор ПИКАЙЗЕН** (Москва).

Концерт кеч соат 8 яримда бошланади.

Билетлар концерт зали кассасида кундуз соат 2 дан, район кассаларида 12 дан сотилади.

ТОШКЕНТ ГАЗ АППАРАТЛАРИ ЗАВОДИГА

совуқ ҳолда штамповка қилувчилар, гальванчилар, жилочилар, никелчилар, хромчилар, пресс созловчилари, металлар бўйича токарлар, ОТК контролёрлари, асбобсоз слесарлар, электркар бошқарувчилари, ёрдамчи ишчилар, металл қирқувчи станокларни созловчилар, катта бухгалтерлар ва юқоридаги касбларга ўргатиш учун шогирдлар (ўргатиш муддати 2—6 ой).

К Е Р А К

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, К. Маркс кўчаси, 83-уй, кадрлар бўлими (8, 16: 21, 48, 3-автобуслар, 4, 13-трамвайларнинг «ТошМИ» бекати).

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

ИНДЕКС — 6469.
Р. 02759. № 1940.